

● GünXəbər

Prezident Aslan Aslanovu təltif etdi

Azərbaycan Respublikasında mətbuat sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Aslan Əhməd oğlu Aslanov 1-ci dərəcəli "Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif edilib.

Bununla bağlı Prezident İlham Əliyev sərəncam imzalayıb.

Qeyd edək ki, A.Aslanov Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) İdarə Heyətinin sədridir. Dünən onun 70 yaşı tamam oldu.

Nazir Türkiyənin Baş Qərargah rəisi ilə görüşdü

"IDEF - 2021" Beynəlxalq Müdafiə Sərgisində iştirak etmək məqsədilə İstanbul şəhərində səfərdə olan Azərbaycanın Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Türkiyə

Respublikasının Baş Qərargah rəisi, ordu generalı Yaşar Gülerlə görüşüb.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib. Görüşdə iki ölkə arasında hərbi-texniki əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Çavuşoğlu Lavrovla Əfqanıstanı müzakirə etdi

Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu ilə Rusiyalı həmkarı Sergey Lavrov arasında telefon danışığı olub.

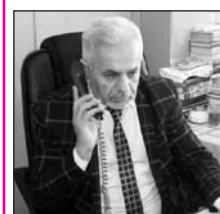
Bu barədə Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Telefon danışığı zamanı Əfqanıstandakı mövcud vəziyyət müzakirə olunub. Tərəflər bildiriblər ki, Əfqanıstanda regional və beynəlxalq aktorlar təhlükəsiz şəkildə əsası təmin etməlidirlər.

"GILAN HOLDİNG" NİYƏ "ARIQLAYIR"?

Uzun illər Fövqəladə Hallar naziri Kəmaləddin Heydərovun şirkəti kimi tanınan "Gilan Holding" MMC ətrafında maraqlı proseslər baş verməkdədir. Xəbər verilir ki, Azərbaycanın ən iri holdinglərindən olan "Gilan Holding"ın törəmə şirkətləri bir-bir "Gilan" brendindən imtina etməyə başlayıblar. "Gilan" adından imtina edən növbəti şirkət isə "Gilan Dəri" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti olub. Bununla bağlı məlumat yayan "Banker.az" "Gilan Dəri" MMC-nin bundan sonra "A.C.E Dəri" MMC adlanacağını bildirir.

Ölümə məhkum edilən, günahsız insanlar

Sahil Babayev də onları xilas etmədi, əksinə...

Səh.4

Talibanın yumşalma mesajlarının səbəbləri

20 il öncə nə deyirdilər?

Səh. 5

O yolun sonunda ...

Nə işıq gələn, nə də başqa tərəf var

Səh. 13

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Felgenhauer: İrəvanın axmaq və təhlükəli siyasəti...

Ermənistan xarici dövlətlərin müdaxiləsindən müəyyən dividendlər əldə etməyə ümid edir. Bu, çox axmaq və həddən artıq təhlükəli siyasətdir.

Bunu rusiyalı hərbi ekspert Pavel Felgenhauer deyib.

"Azərbaycanla sülh sazişi imzalamaq Ermənistan kimi bir dövlət üçün qeyri-mümkün görünür. Biz indi də bu dövlətdə müharibə is-

təyənlərin sayının çox olduğunu görə bilərik. Lakin hərbi əməliyyatların bərpa olunacağı təqdirdə erməni

tərəfinin qələbə qazanmaq üçün heç bir şansı olmayacaq və Ermənistan sadəcə,

birdəfəlik darmadağın ediləcək. Odur ki, İrəvanın Azərbaycanla gərginliyi saxlamaq cəhdlərinə yeganə izahat böyük dövlətlərin müdaxilə edəcəkləri, vəziyyəti düzəltməyə kömək edəcəkləri ilə bağlıdır. İrəvan anlamır ki, fəvqəldövlətlərin özlərinin problemləri özlərinə bəsdir. Heç kim İrəvana dəstək olmayacaq.

Məhz buna görə də onlar fəvqəldövlət adlanırlar", - deyə ekspert qeyd edib.

"PAŞINYAN TƏRƏDDÜD İÇƏRİSİNDƏDİR..."

Moskvada keçirilən üçtərəfli görüşdən gözləntilər

«Moskvada Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya Baş nazir müavirləri Şahin Müstafayev, Mher Qriqoryan və Aleksey Overçukun iştirakı ilə üçtərəfli işçi qrupunun növbəti iclası keçirilib».

Bu barədə Rusiya hökumətinin rəsmi saytında dərc olunmuş məlumatda deyilir.

Məlumatla görə, avqustun 17-də Moskvada keçirilən iclasda tərəflər Cənubi Qafqazda nəqliyyat kommunikasiyalarının bərpası perspektivlərini nəzərdən keçirib və üç ölkə liderinin 11 yanvar 2021-ci il tarixli bəyanatı çərçivəsində aparılacaq işlərin gedişini müzakirə ediblər.

Xatırladaq ki, iyunun 1-də üçtərəfli işçi qrupunun fəaliyyəti dayandırılıb. Ermənistan Baş nazirinin müavini Mher Qriqoryan İrəvanda jurnalistlərlə görüşü zamanı bəyan etmişdi ki, Ermənistan-Azərbaycan sərhədində yaranmış vəziyyətə görə Ermənistan hesab edir ki, bu formatda konstruktiv işləmək mümkün deyil.

Görüşü şərh edən politoloq Elxan Şahinoğlu bildirib ki, uzun fasilədən sonra üçtərəfli işçi qrupunun Moskvada toplanaraq

kommunikasiya xətlərinin açılmasıyla bağlı müzakirələri davam etdirməsi hələ Ermənistan hakimiyyətinin məsələni uzatmayacağından xəbər vermir: "Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan bir tərəfdən deyir ki, Azərbaycanla dəhlizin açılması zərurəti yaranma bilər, digər tərəfdən Zəngəzur koridorunun əleyhi-

nə olduğunu vurğulayır. Paşinyan tərəddüd içərisindədir. O, bir tərəfdən koridor vasitəsilə bölgədə sülhün bərpası istiqamətində önəmli addımın atılacağını anlayır, digər tərəfdən, güzəştə gedən tərəf kimi görülmək istəmir".

Politoloq hesab edir ki, Paşinyanın tərəddüdünü Moskva çözü bilər: "Rusiya 11 yanvar bəyanatının əsas bəndini əlində rəhbər tutaraq koridorun açılmasını təmin edə bilər. Ancaq problem ondadır ki, Rusiyanın özü də 10 noyabr və 11 yanvar bəyanatlarına sadıq deyil. Laçın dəhlizindən silah, hərbi texnika və

hərbiçilər Qarabağa keçir, Qarabağda qanunsuz postlar qurulur, erməni separatçıları mövqelərini gücləndirməyə çalışırlar. Rusiyanın bölgədə sülh quruculuğu ilə məşğul olmadığını Prezident İlham Əliyev də son müsahibəsində etiraz etdi. Ona görə də Moskvanın kommunikasiya xətlərinin açılması məsələsində

də ikili oynadığına dair şübhələrim var. Ancaq Moskvada onu da anlamalıdır ki, erməni separatçıları mühasirədədirlər və İlham Əliyevin təlimatıyla Azərbaycan Ordusu bu mühasirəni daraltmağa çalışacaq. Ona görə də qədər ki, növbəti müharibə başlamayıb, Moskvanın 10 noyabr və 11 yanvar bəyanatlarının yerinə yetirilməsini təmin etməsi vacibdir.

Yeni müharibə Ermənistan kimi Rusiyanın da maraqlarına cavab vermir. Biz isə istənilən variantda hazırıq. Növbəti mərhələdə Ermənistanın Azərbaycanla sülh sazişi və sərhədlərin müəyyənlişməsi məqsədilə danışıqlara başlaması zərurəti yaranacaq. Biz istədiyimiz nəticələri əldə etmək üçün təzyiqlərimizi davam etdirməliyik".

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Bu sözləri Türkiyə xarici işlər naziri Mövlud Çavuşoğlu deyib.

«Sosial mediada "Türkiyə dünyəvidir, Taliban rejimini mənimsədikmi?" kimi ifadələr gördüm. Hazırda Talibanın hava limanına heç bir müdaxiləsi yoxdur. Biz dedik ki, bunu alqışlayırıq. Taliban rəhbərliyini və rejimini qəbul edirik, bunu alqışlayırıq demədik», - Çavuşoğlu bildirib.

Bazarlarda COVID-19 pasportu tələb olunur?

Bakıda bazarlara gədən vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunmasına dair iddialar yayılıb.

Yayılan iddialara görə, Sədərək Ticarət Mərkəzi və "8-ci km bazarı" kimi tanınan bazarda polis əməkdaşları bazara daxil olan şəxslərin vaksinasıya olunub-olunmadığını yoxlayıblar.

DİN Mətbuat Xidmətinin KİV və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Elşad Hacıyev açıqlamasında iddianın həqiqətə uyğun olmadığını bildirib: «Əhalinin sıx olduğu bazarlarda vətəndaşlardan COVID-19 pasportu tələb olunması ilə bağlı yayılan məlumatlar həqiqəti əks etdirmir. Vətəndaşlar sözügedən yerlərdə sosial məsafəyə əməl edərək və tibbi maskalardan istifadə etmək şərti ilə hərəkət edə bilərlər. Bu normanın qorunması ilə bağlı xidmətə cəlb olunan polis naryadları tərəfindən nəzarət-profilaktik tədbirlər həyata keçirilir».

Çavuşoğlu:
Mənfəətlərimiz üçün
hər kəslə danışmalıyıq

«Amerika Talibanla müqavilə imzalayanda problem olmur, biz görüşəndə isə problem olur? Öz mənfəətimiz üçün hər kəslə danışmalıyıq. Bu onların idarəçiliyini və ideologiyasını mənimsədiyimiz mənasına gəlmir. Çin, Rusiya, İran Talibanla danışıqlar aparır. Bunlar normal şeylərdir».

Özbəkistan prezidenti sosial şəbəkələri blokladı

Əli Orucov: "Talibanın Azərbaycana təsirləri Özbəkistana təsirləri qədər olmasa da, mövcuddur"

Əfqanıstanda baş verən hadisələrlə bağlı olaraq Özbəkistan hökuməti «Facebook», Instagram və Telegramın fəaliyyətini ölkə daxilində bloka salıb. "Azadlıq radiosu"nun Özbəkistan bürosunun verdiyi məlumata görə, bu barədə Özbəkistan prezidenti Şovkat Mirziyoyev şəxsən göstəriş verib.

Qeyd edək ki, Əfqanıstan-Özbəkistan sərhədinin uzunluğu 144 kilometr (89 mil) olub, Amudərya çayı boyunca Türkmənistan sərhədindəki Tacikistan sərhədinə qədər uzanır. Onu da əlavə edək ki, Əfqanıstanla həmsərhəd olan digər ölkələrdə (İran, Türkmənistan, Pakistan və Tacikistan) buna bənzər təşviş yoxdur. Maraqlıdır, görəsən Özbəkistan iqtidarı İslam dövlət quruluşunun Özbəkistana da sirayət etməsindən ehtiyatlanır, yoxsa hadisədən sui-istifadə edərək, söz azadlığına qarşı hücumu keçib?

Suala cavab axtarışı ilə politoloq Əli Orucova müraciət etdik. Ə.Orucov bildirdi ki, Şovkat Mirziyoyev sələflərinə nisbətən daha demokratik iqtidara malik olsa da, onun da azad sözü boğmaq məruzəsi var: "Amma onu da etiraf etmək lazımdır ki, Özbəkistan Əfqanıstanla ən qısa sərhədə malik ölkə olsa da, Talibanın ölkəyə təsiri böyükdür. Bu baxımdan Özbəkistan hakimiyyətinin qabaqlayıcı tədbirlərə əl atmasını təbii, amma qeyri-adekvat sayıram. Talibanın vaxtilə vitse-prezident səviyyəsinə qədər yüksələn səhra komandirlərindən biri özbək əsillidir. Bununla

mövcuddur. Azərbaycan hökuməti də müəyyən addımlar atmalıdır, dini icmalarla iş yenidən qurulmalı, onları Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin - Allahşükür Paşazadənin ümidinə buraxmamalıdır. Şeyxin bu yaxınlarda İran dini liderinin fətvası ilə bağlı verdiyi bəyanat onu göstərir ki, o, tam olaraq İranın təsiri altındadır. Ona

görə də, əslində dini icmaları onun təsiri altından kənarlaşdırmaq lazımdır. Digər tərəfdən vətəndaş cəmiyyətinə - siyasi partiyalara, qeyri-hökumət təşkilatları və mediaya daha geniş azadlıqlar vermək lazımdır ki, vətəndaşlarımız məhz bu qurumların ətrafında birləşsinlər. Bu cür birləşmə mümkün olmayanda insanlar arzulunmaz radikal qruplara üz tutur. Biz məhdudiyətlərlə, əslində vətəndaşlarımızı həmin radikal-dini quruplara doğru sıxışdırırıq, buna son qoyulmalıdır".

Mütəxəssis Azərbaycanda da Özbəkistandakı kimi sosial şəbəkələrə qadağa qoyulmasını gözləmədiyini bildirərək, dedi ki, əslində biz zərərli quruplaşmalardan qorunmaq üçün vətəndaş cəmiyyətinə daha çox azadlıq verib, onların vasitəsi ilə prosese nəzarəti həyata keçirsek daha səmərəli olar.

Akif

Əfqanıstanda bir milyondan çox özbək yaşayır, üstəgəl, Özbəkistanda da kifayət qədər Taliban rəğbət göstərən vətəndaşlar var. İran və Pakistana gəldikdə isə onlar Talibanın formalaşmasında iştirak edən ölkələrdir. Talibanın təlim bazasının əsas hissəsi Pakistanda yerləşir. Məhz bu səbəbdən də, Pakistanın baş naziri bəyan etdi ki, Əfqanıstan işğaldan azad edildi.

Talibanın Azərbaycana təsirləri Özbəkistana təsirlər qədər olmasa da,

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Akif

Əfqanıstanda nə baş verir?

Artıq iki gündür ki, Əfqanıstanda terror təşkilatı elan edilən Taliban hakimiyyətə gəlib. Bazar günü Əfqanıstan prezidenti Əşrəf Qani istefa verərək ölkəni tərk edib, onun postunu isə Talibanın lideri Molla Əbdül Qani Bəradər tutub. Talibançılar bəyan edib ki, tezliklə ölkədə İslam dövləti - Əfqanıstan İslam Əmirliyi elan ediləcək. Lakin Azərbaycan sülhməramlıları hələ də Kabil hava limanında öz missiyasını davam etdirir.

Qeyd edək ki, bir neçə ay əvvəl ABŞ öz ordusunu Əfqanıstandan çıxarıb və Talibanın ölkəni tutması gözlənilən idi. Buna baxmayaraq, Əfqanıstan hökumətini heç kim Talibandan müdafiə etmək barədə düşünmədi və sonda proses Talibanın hakimiyyətə gəlməsi ilə sonlandı.

Əfqanıstanda nə baş verdiyi barədə suallarımızı cavablandıran politoloq Zərdüşt Əlizadə bildirdi ki, Vyetnamda baş verən hadisə Əfqanıstanda təkrarlandı: "70-ci illərin ortalarında Amerikanın Vyetnam siyasəti iflasa uğradı. Yarım milyonluq ABŞ ordusu Vyetnam xalq ordusuna məğlub oldu və qaçdılar canlarını qurtardılar. Fərq ondan ibarətdir ki, o zaman amerikalılar özlərinə sadıq olan vyetnamlıları özləri ilə apara bildilər, amma indi onlara sadıq olan əfqanları taleyin ümidinə buraxaraq öz canlarını qaçıb qurtardılar. Yəni Amerikanın bir trilyon dollar xərcləyib qurduğu dövlət və 300 minlik ordu 3-5 minlik Taliban quldur dəstələrinin qarşısında tab gətirə bilmədi. Bu Amerikanın biabırçı məğlubiyyətidir, bunu mən də, Tramp da və digər şərhçilər də təsdiqləyir. Əksəriyyətin fikri bundan ibarətdir ki, bu Amerikanın böyük

hərbi-siyasi məğlubiyyətidir. Ordakı Azərbaycan sülhməramlıları da türklərlə birlikdə təxliyə olunacaqlar - vətənə dönəcəklər". Politoloq əfqan xalqının gələcək taleyi ilə bağlı danışarkən dedi ki, ölkədən bütün xalq köçüb, qaça bilməz, Əfqanıstanda 30 milyondan çox əhali yaşayır: "Ziyatlılar, intellekt sahibləri ölkəni tərk edəcək, amma digər kəsim başını aşağı salıb dolanacaq, yaşayacaq. Bununla yanaşı, ayrı-ayrı vaxtlarda Taliban Əfqanıstanda 4 və 6 il hakimiyyətdə olub. Orada əhalinin əksəriyyəti puştlulardır ki, Taliban da puştlu əsillidir. Taliban Əfqanıstanı orta əsirlərə qaytaracaq, əhali də bununla barışacaq, narkotik becərəcək, satmaqla başını dolandıracaq".

Akif Nəsirli

Ermənilər niyə Naxçıvana atəş açır?

Ayyarımdır ki, Ermənistan hərbi qüvvələri Qarabağ, o cümlədən Kəlbəcərlə sərhədə, həmçinin Naxçıvan istiqamətində tez-tez təxribat xarakterli addımlar atır, guya mövcud status-kvo ilə barışmaq niyyətində olmadıqlarını nümayiş etdirirlər.

Ermənilərin Naxçıvana həmlələrini "Paralel.az"a şərh edən jurnalist Rövşən Kəbirli hesab edir ki, bu təxribatların arxasında erməni məkri dayanır: "Xatırlayırınsınızsa, 44 günlük müharibədə Naxçıvan cəbhəsində ümumən sakitlik oldu. Yanılmıramsa, ermənilər iki dəfə ağır silahlardan Naxçıvan istiqamətindəki mövqelərimizə atəş açmışdı. O vaxt ermənilər düşüncüdürlər ki, Rusiya KTMT çətiri altında Qarabağdakı savaşa müdaxilə edəcək. Amma bu baş vermədi və Rusiya prezidenti ermənilərin bu istəyinə hər dəfə "döyüşlər Azərbaycanın BMT tərəfindən tanınmış ərazisində gedir və KTMT bu münaqişəyə müdaxilə edə bilməz" deyərək, qarşı çıxdı. İndi Ermənistanın revanşist qüvvələri Naxçıvan istiqamətində mütəmadi atəşkəsi pozmaqla bizimkiləri cavab tədbiri görməyə sövq etmək istəyir. Başqa sözlə, Azərbaycan tərəfinin səbri tükənir və Ermənistan ərazisindəki atəş nöqtələrini susdurmaq üçün radikal addımlar ataraq həmin mövqelərə hücumu keçir. Bu da ermənilərə əsas verir ki, KTMT-dən qurumun nizamnamə ilə üzərinə düşən öhdəliyini yerinə yetirməyi tələb etsin. Nəzərə alsaq

ki, sentyabrın 15-dən KTMT-ə sədrlik Ermənistanı keçir ermənilərin nəyə can atdıqları aydın olur. Görürsünüz, ermənilər Naxçıvan istiqamətindəki mövqelərimizə atəş açsalar da, təmas xəttini keçməyə cəhd göstərmirlər. Ona görə ki, Naxçıvanın Türkiyə kimi güclü qorantı var. Yəni əgər erməni silahlı qüvvələri Naxçıvana soxularsa qarşısında həm də Türkiyəni görəəcək. Məsələnin incəliyini və düşmənin hiyləsini Azərbaycanın hərbi-siyasi rəhbərliyi də yaxşı başa düşür, bu səbəbdən də yalnız atəşə atəşlə cavab verir."

Şahnaz

Erməni həyasızlığının pik həddi

Siranuş Saakyan: "Zəngilanıma qaytarsalar, gedərəm, çünki..."

Erməni tayfasının həyasızlığının sərhəd tanımadığı barədə çox oxumuşam, çünki dünyanın dahi insanları bu barədə çox yazıb. Ona görə "tayfa" yazıram ki, bu adda hələ millət formalaşmayıb, toplum yalnız mağara-tayfa təfəkkürü ilə düşündür. Bütün millətlərdə təhsil, elm insanları ədalətli olmağa sövq edir. Yüksək səviyyəli intellekt sahib olan insanlar xalq, millət anlayışlarına nisbi yanaşır, özünü sadəcə insan sayır, bəşəri düşünür və öz millətinin də qəbahətini görür, dilə gətirir. Ermənilərdə isə əksinədir, erməni nə qədər yüksək səviyyədə intellektə sahiblənirsə, bir o qədər də alçaq səviyyəli həyasızlığa imza atır.

Vaxtınızı çox almadan biri sırası, digəri isə yüksək intellekt sahibi olan iki erməninin fikirlərini diqqətinizə çatdırmaq istəyirəm. Onlardan biri demokratik seçkilər nəticəsində müxalifətdən erməni parlamentinə deputat seçilən Taqui Tovmasyandır. Müxalifət partiyasından mandat alan deputat Taqui Tovmasyan deyir: "Azərbaycan hərbiçiləri Kut, Azat, Norabak, Sotk yaşayış məntəqələrini atəşə tutublar. Atışma və partlayış nəticəsində sərhəd sakinlərinin dinc yaşayış haqqı pozulub. Sotk mədəninin işçiləri təhlükəsizlik səbəbindən ərazidən təxliyyə olunublar. İlk məlumatlara görə, bizim tərəfdən iki nəfər həlak olub".

Birincisi, qeyd edək ki, hazırda cəbhənin bütün istiqamətlərində ermənilər atəşkəsi pozur ki, hələ münaqişənin bitmədiyi barədə dünya dövlətlərinə və beynəlxalq təşkilatlara mesaj versinlər. Əks təqdirdə, Azərbaycanın atəşkəsin pozulmasında heç bir marağı yoxdur.

İkincisi isə sözü gedən kəndlərin ən böyüyündə 60 erməni evi var. Sotk mədəninə isə təxminən 30 nəfər çalışır. Yəni, üst-üstə bu məsələdə tutaq ki, min erməni bir neçə aydır qorxudan əziyyət çəkir. Məgər bu adam anlamır ki, Füzuli, Zəngilan, Cəbrail, Qubadlı, Laçın, Kəlbəcər, Ağdam rayonlarının bütün əhalisi, Dağlıq Qarabağın isə azərbaycanlı icması erməni işğalı üzündən 30 ilə yaxındır ki, yurduvından didərgin düşüb. Onların sayı bir milyona qədərdir. Həmin əhalinin evi dağıdılıb, şəhərləri və kəndləri talan edilib... Buna görə bütün Ermənistan hüquqi və mənəvi məsuliyyət daşıyır. Belə bir vandalizmin qarşısında min erməninin qorxu altında yaşaması nədi ki? Bu erməni tayfasının intellektual həyasızlığıdır.

"Azadlıq Radiosu"nun Ermənistan bürosunun verdiyi məlumata görə, İrəvanda işğaldan azad edilən Azərbaycan ərazilərdən qaçan ermənilər etiraz aksiyası keçirib, hökumətdən ev istəyir. Oradan hazırlanan reportajda müsahibə verən, 22 il Zəngilanda yaşamış, 80 yaşlı Siranuş Saakyan isə deyir ki, mən başqa yerdən ev istəmirəm, Zəngilanıma qaytarsanız, gedərəm, çünki ərimin qəbri orda qalıb.

Buyurun, cəmi 22 il işğal edilmiş Zəngilanda yaşayan erməni qadın həyasızcasına "zəngilanım" ifadəsini işlədir və ərinin qəbrini xatırladır. Məgər hərə gətirib Azərbaycan ərazisində bir leş basdıracaq, bununla da bura onun doğma torpağı olacaq? Bəs ulu babaları bu torpaqda uyuyan yüzmindən çox zəngilanlı necə olsun, onların vətəni haradı, Siranuş!

Bəli, erməni tayfasından olan bu iki insanın intellekt fərqləri böyük olsa da, eyni həyasızlıqla, lakmın fərqli miqyasla danışıq. İntellekti yüksək olanın həyasızlıq miqyası daha böyükdür...

Azərbaycanda Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Səlim Müslümovun nazirliyi dönməndə bu nazirliyə birləşdirilən Dövlət Sosial Müdafiə Fondu kimi insanların "sosial müdafiəsi ilə məşğul olan" qurumlar "fəaliyyət" göstərir. Fəaliyyət sözünü ona görə dırnaq arasında yazdım ki, bu qurumların fəaliyyəti sosial müdafiədən daha çox, insanları sosial sıxıntılar içərisinə salaraq məhv etməyə xidmət edir. Analoqu olmayan sosial islahatlar və pensiya sisteminin "yaradıcısı" Səlim Müslümov Sahil Babayevə elə bir miras qoyub ki, bu bataqlıqdan çıxmaq onun üçün heç də asan olmayacağı hamı bilirdi. Bununla belə hesab edirdilər ki, cavandır, savadlıdır, korrupsiya və rüşvət çamuruna bulaşmayıb və prezidentin etimadını doğrultmaq naminə bu bataqlığı çamurdan təmizləməyə gücü çatacaq. Eyni zamanda, Səlim Müslümovdan fərqli olaraq ahıl və sosial müdafiəyə ehtiyacı olan insanlara

üçün müəyyən meyarlar olmalıdır. Ən əsas meyar isə iş stajıdır. Burada müəyyən koteqoriyadan olan insanlar üçün imtiyazların (məsələn, zərərli sahələrdə, ağır işlərdə işləmək) nəzərdə tutulmasını istisna etmirəm. Sovet dönməndə bu insanlara digərlərindən yüksək pensiyalar təyin olunmurdu. Onlar digərlərindən fərqli olaraq 5-7 il əvvəl pensiyaya çıxmaq hüququ qazanırdılar. Pensiya isə hamı üçün eyni idi-120 manat. Hüquq-mühafizə orqanlarında, milisdə (polisdə), ordu sıralarında və xüsusi xidmət orqanlarında çalış

oğlu onu aparıb qoyur həmin yerə. Ata oğluna deyir, mənə bu kisədən çıxar onu götür apar özünə, bir müddət sonra oğluna lazımlı olacaq ki, səni buraya gətirsin. Oğul atasının sözündən sonra onu qucağına alıb kəndə qayıdır və o gündən bu adətə son qoyulur.

Amma təəssüflər ki, Sahil Babayevin Səlim Müslümovun ahıl insanları dilənçi kökünə salaraq məhv sürükləyən qaydaları dəyişməyə gücü çatmadı. Əksinə, həmin qaydaları daha da sərtləşdirdi ki, bu da haqlı narazılıqlara səbəb olur.

Ölümə məhkum edilən, günahsız insanlar

Sahil Babayev də onları xilas etmədi, əksinə ...

qarşı daha anlaşılıqlı və həssas olacaq.

Fəqət, necə deyirlər, "sən saydığını say, gör fələk nə sayır". Sahil Babayev onu bu vəzifəyə təyin edənləri bilmirəm (onlar bu barədə ictimaiyyətə heç bir məlumat vermirlər), əhalinin etimadını əsla doğrultmadı, əksinə Səlim Müslümovun önlərinə rəhmət oxutdurdu.

Açığını deyim ki, mən "Tarix-Nadiri" yarısına qədər oxumuşam amma, bunların təqdim etdiyi formada sosial müdafiənin nə olduğunu bugunə qədər də anlaya bilmirəm. Əgər insan pensiyaya çıxdıqdan sonra da, yaşamını təmin etmək üçün işləmək məcburiyyətin

dədirsə, bunun harası sosial müdafiə oldu? Nə üçün eyni bir cəmiyyətdə yaşayan insanları müxtəlif koteqoriyalara bölüb pensiya təyin edirlər? Burada isə ədalət prinsipinə əsla məhəl qoyulmur. Mənə belə gəlir ki, pensiya təyinatı

şanlar istisna təşkil edirdi.

Eyni bir müəssisədə işləməyi stimullaşdırmaq üçün, bu müəssisələrdə uzun müddət (30 il) işləyənlərin pensiyasına 10 faiz, yeni 12 manat əlavə olunurdu. Bu gün isə Səlim Müslümov ölkədə elə bir pensiya sistemi yaradı ki, bundan nəinki Sahil Babayev, heç fələk də başa bilməz və bilmir. Məhz bu səbəbdən də, ölkədə həyata keçirilən pensiya siyasətindən narazılıqlar artır. Bəzən istər-istəməz düşünmək məcburiyyətinə qalırınsan ki, bəlkə hansısa bir gözəgörünməz qüvvə onlara tapşırı ki, ahılları qırın, dövlətə yük olmasınlar. Bu halda onlara bir xəbərdarlıq etmək zorundayam. Bu ibrətamiz məsələyə qısa ki, çoxları bilir. Qədim zamanlarda belə bir adət mövcud olub, ahıl, yaşlı insanları aparıb qoyurmuşlar ucqar bir yerə ki, qurd-quş onları yeysin. Bir gün atasının hələdən ziyadə çox istədiyi

Onu da diqqətinizə çatdırım ki, tarixi məlumatlara görə, ahıl insanlara, əlil və qazi hərbiçilərə və digər kateqoriyadan olan yaşlı insanları pensiya, yaxud dövlət müavinətlərinin verilməsinə ilk dəfə Almaniya 1889-cu ildə kansler Bismarkın dövründən başlanıb. Amma belə bir fakt da mövcuddur ki, Bismarkdan daha əvvəl İmam Şamil də ətrafında olan ahıl insanlara pensiya verib. Çar Aleksandr da İmam Şamilə Kaluqaya sürgün etdiyi zaman, ona və ailəsinə pensiya təyin edib. Baxmayaraq ki, İmam Şamil Rus çarlığına qarşı 25 il azadlıq mücadiləsi aparmışdı.

Bu gün isə haram yeyib harınlayan, xalqdan və dövlətdən taladıqları milyonları hesabına özlərinə topdağıtmaz mal-dövlət və sərvət toplayan bəziləri hesab edir ki, pensiyalar ümumiyyətlə ləğv edilməlidir. Mən pensiya yaşının artırılmasını istəyənlərə də

zamanında sözümü demişəm, indi də pensiyaların ləğv edilməsini istəyənlərə deyirəm: mən sizinlə razıyam, qoy pensiyaları ləğv etsinlər, bir şərtlə, əvvəlcə sizin də haram yolla əldə etdiklərinizin hamısı əlinizdən alınsın. Əməkçi insanın yaşlandıqdan sonra gözünü dikdiyi pensiyadır, onu da əlindən alsanız o nə ilə dolanacaq? Bəylər, ağalar, cənablar kasıbın malına göz dikməyin! Bu kasıblar olmasa, sizin üçün kimlər işləyəcək, kimlər sizin yaşamınızı təmin edəcək? Kasıba yox, özünü yazıq yazıq gəlsin. Cüzi əmək haqqına çalışan kasıb insanların övladları olmasa, bu dövlətə yağ düşməndən kim qoruyacaq, sizin doymaq bilməyən qarınlarınızı kim doyuracaq, bir bunu düşünün...

P.S. Keçən şənbə günü, axşam çağlarında Yasamal rayonu ərazisində yerləşən "Azərbaycan" nəşriyyatının girişində quraşdırılan "Bankomat" dan pul almağa gələn yaşlı bir kişi, elə oradaca canını

Yusif Seyid

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq aparılan sosial islahatların əsas istiqamətlərindən biri də əlillik sahəsini əhatə etməklə, əlilliyin qiymətləndirilməsi sisteminin təkmilləşdirilməsinə, həmin sistemin müntəzəm dünyə təcrübəsi əsasında qurulmasına yönəlib. Dövlət başçısı tərəfindən yeni təsdiq edilən "Əlilliyi olan şəxslərin hüquqları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Qanun da bu məqsədi özündə ehtiva edir.

Bununla əlaqədar Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyində keçirilən brifinqdə Nazirliyin Əlillik siyasəti şöbəsinin müdiri Sabir Qocayev bildirdi ki, Qanunda edilmiş dəyişikliklər əlilliyin müəyyən edilməsi sahə-

nun və Məcəllələrdə edilmiş dəyişiklikləri də təsdiq edib.

Bildirilib ki, qanunvericilikdə "əlilliyinin səbəbi, dərəcəsi" sözləri "orqanizminin funksiyalarının pozulması faizi, səbəbi" sözləri ilə, "I dərəcə əlilliyi olan" sözləri "orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş" sözləri ilə, "II dərəcə əlilliyi olan" sözləri "orqanizmin funksiyalarının 61-80 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş" sözləri ilə və "III dərəcə əlilliyi olan" sözləri "orqanizmin funksiyalarının 31-60 faiz pozulmasına görə əlilliyi müəyyən edilmiş" sözləri ilə əvəz edilib.

Qeyd edilən dəyişikliklər 2022-ci il iyulun 1-dən qüvvəyə minəcək və artıq Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı-

Əlilliyin müəyyən edilməsində yeni yanaşmalar tətbiq olunacaq

nın, Avropa ölkələrinin standartlarında olduğu kimi, orqanizmin funksiyalarının itirilməsi faizi əsasında, əsasən özünəqulluq, səmirlənə, qidalanma, sərbəst hərəkət etmə və s. kimi həyat fəaliyyətinin əsas istiqamətlərinin məhdudlaşma dərəcəsi nəzərə alınmaqla əlilliyin qiymətləndirilməsi aparılacaq.

Həmçinin qanunvericilikdə "sağlamlıq imkanları məhdud 18 yaşınadək uşaqlar" sözləri "18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş şəxslərin" sözləri ilə əvəzlənir və 18 yaşınadək əlilliyi müəyyən edilmiş məktəbəqədər yaşda olan uşaqların təlim və tərbiyəsinin Fərdi Reabilitasiya Proqramı nəzərə alınmaqla həyata keçirilməsi də nəzərdə tutulur.

sində ölkəmizdə ilk dəfə olaraq yeni konseptual yanaşmanı, əlilliyin qiymətləndirilməsinin ənənəvi 3 dərəcə əsasında deyil, daha geniş spektrdə olmaqla, yeni meyarlarla, orqanizmin funksiyalarının itirilməsi faizi əsasında həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Qeyd olunan dəyişikliklərlə bağlı dövlət başçısı həmçinin bir sıra Qa-

İxtisas seçərkən bunları mütləq edin!

İxtisas seçimi elektron qaydada həyata keçirilir və insan faktorunun təsiri mümkünsüzdür. Yalnız abituriyentin topladığı bal əsasdır. Heç bir halda kimsə bu və ya digər ixtisasa yerləşdirilmənin mümkün olması ilə bağlı abituriyentləri əmin edə və buna bənzər vədlər verə bilməz. 200 balı keçmiş bütün abituriyentlər özəl universitetlərə onsuz da qəbul olunur, bunun üçün ayrıca bir məsləhətə ehtiyac yoxdur.

Bu sözləri təhsil eksperti Kamran Əsədov ixtisas seçimi ilə bağlı abituriyentlərə tövsiyəsində deyib.

"İxtisas seçimi edərkən təkə "Abituriyent" jurnalının 2-ci sayındakı keçən ilin formalaşmış müsabiqə balları əsas deyil. Keçən il hansı balla qəbul olunması bu il də onun təkrar ediləcəyi demək deyil. Çünki keçən il abituriyentlərin sayı və onların topladığı bal fərqli idi. Yaxşı olarkı, bu ilki və keçən ilki "Abituriyent" jurnalının 4-cü sayını müqayisə etsinlər, seçdikləri ixtisaslar üzrə plan yeri və təhsil haqqının fərqi baxsınlar. Bu kimi hallar da ixtisas seçiminə təsir göstərir. Seçdikləri ödənişli əsaslarla ixtisasların təhsil haqlarının onların büdcəsinə uyğun olub-olmamasını qətiləşdirsinlər. Çünki qəbul olunacaqları təqdirdə qısa müddətdə o məbləği tam şəkildə ödəməlidirlər. Hər il onlarla abituriyent məhz buna görə qeydiyyattan keçə bilmir".

Ekspert bildirdi ki, abituriyentlər ixtisas seçimi edərkən 15 ixtisas kodundan ilk 5-iyi topladıqları baldan 30-40 bal yüksəyə qədər seçə bilərlər:

"Bu, ancaq ilk 5 yerə aiddir. 11-15-ci yerlərin ixtisas kodunu topladıqları baldan 50 bal aşağıya qədər seçsinlər. Əsasən gələcək karyeralarını düşünüb ixtisas seçimi etsinlər. Əziz abituriyentlər, ali məktəblərə qəbul olunmaq xətrinə ixtisas seçimi etməyin. Sonra işlə təmin olunmaq problemə çevrilir. Valideynlərə tövsiyə edirəm ki, abituriyentlərə ixtisas seçimi zamanı təzyiq və təsir göstərməsinlər".

Qeyd edək ki, abituriyentlərin ali məktəblərə ixtisas seçimi bütün ixtisas qrupları üzrə 2021-ci il avqustun 20-dən 30-dək internet vasitəsilə aparılacaq.

TALİBANIN YUMŞALMA MESAJLARININ SƏBƏBLƏRİ

Taliban yumşalma mesajları verməyə başladı. Bu addımları atdı:

- dünya və əfqan xalqı ilə savaşaqlıq yolunu deyil, onları inandırma yolunu seçdi, deyir ki, hər kəslə dialoqa hazırım, bilinməsini istəyir ki, o, əvvəlki Taliban deyil;
- bütün kəsimlərin iştirakı ilə hökumət quracağını açıqladı;
- dedi ki, barış yolunu seçəcəyəm;
- Kabil hava alanında olanlar gəri dönsə, cəzalandırılmayacaq;
- bütün diplomatik təmsilçiliklərə toxunulmazdır;
- bizimlə savaşaqlıq əfqan əsgərlərini bağışlayacağıq;
- ABŞ ilə iş birliyi olanları əfv edəcəyik;
- heç kimə qarşı kin və nifrətimiz yoxdur;
- qisas yolunu seçməyəcəyik;
- keçmiş hökumət zamanı dövlət işində çalışanlar bağışlanacaq, onlar işlərinə davam edəcəklər;
- bizim dəyərlərimizə toxunmamaq şərti ilə mətbuat azaddır;
- ümumi əfv elan olunacaq;
- Əfqanıstandan başqa dövlətlərə qarşı istifadəyə yol verilməyəcək;

Taliban qadınlara xüsusi yer ayırdı, onun qadınlara əvvəlki münasibətinin ölçülərini açıqlayırıram ki, fərq görünsün. Taliban 20 il öncə qadınlara bağlı bu ölçüləri qoymuşdu:

- qadınlar siyasətdə iştirak edə bilməzlər;
- bir qadın yanında yaxını olmadan evini tərk edə bilməz;
- qadınların təhsil haqqı yoxdur;
- zina edən qadın daşlanaraq öldürülürdü;
- qadın ictimai həyatın heç bir sahəsində yox idi;
- kosmetikadan istifadəyə icazə verilmirdi, dırnaq boyasından istifadə edən qadının barmağı kəsilirdi;
- burka (üzün də örtülməsi) məcburi idi;
- qadın evə həbs olunmuşdu, onun adını, üzünü yaxınlarından başqa kimsə tanımırdı;
- qadının vəzifəsi ərinə məmnun etmək idi;
- qadınlar bir cəmiyyət formalaşmışdı;

Taliban indi deyir ki, burka məcburi deyil, örtünmə məcburidir. Qadınların təhsil, çalışma haqqı var. Qadınlar hökumət işlərində, təhsildə, başqa işlərdə çalışa bilərlər.

Talibanın bu yumşalma mesajlarının səbəbləri var:

- dünyanın onu tanımasını istəyir;
- təcrid olunmaqdan qorxur;
- əfqan xalqının könlünü qazanmağa çalışır;
- xalqın bütün kəsimlərini ətrafında birləşdirmək istəyir;
- sabitliyin təmin olunmasına çalışır, bunun yolunun barış olduğunu bilir;
- xalqı sakitləşdirir;
- şübhələri, qorxuları yox edir;
- artıq məsuliyyət onun üzərindədir, yoxsul əfqan xalqının iqtisadi sıxıntıları həll olunmalıdır;
- Əfqanıstanın iqtisadi imkanları məhduddur, pula, yatırıma ehtiyac var;
- Taliban Əfqanıstanda hakimiyyətə tam yerləşənədək dünyanı və xalqı qorxutmaq istəmir;

Taliban bir addım da atdı, Türkiyənin qardaş dövlət olduğunu bildirdi. Bunun səbəbləri var:

- o, çalışır ki, Türkiyə onu tanısin;
- əfqan xalqının türkləri çox sevdiyini bilir;
- Əfqanıstanda türklərin sayı çoxdur;
- Türkiyədən siyasi, iqtisadi yardım istəyir;
- Talibanla Türkiyənin münasibətlərinin qurulmasında Pakistan və Qətərin də önəmli rolu var;

Rusiya Talibanla doğru addımlar atır, Talibanı tanımağa tələsməyə də, Rusiya səfiri Talibanı tərifləyir. Rusiya istəyir ki, ABŞ-dan boşalmış yeri doldursun, Talibanın Türkiyədə Rusiyaya qarşı problem çıxartmasının qarşısı alınsın. Taliban da istəyir ki, Rusiya onu tanısin və yardım etsin;

Çin Talibanla iş birliyinə hazır olduğunu açıqladı. Avropanın önəmli ölkələri Əfqanıstandakı məğlubiyyəti qəbul etdi, gözləmə mövqeyini seçdi, ciddi tənqidlə üzləşdi.

İran Talibanın mövqeyini dəqiqləşdirməyə, Əfqanıstanda ciddi oyunçu olmağa hazırlaşır.

ABŞ Prezidentinin Milli Təhlükəsizlik Məsələləri üzrə müşaviri dedi ki, Talibanla ünsiyyət halındayıq, Xəzinə Nazirliyi Əfqanıstanın bankdakı pulunu dondurdu ki, Talibanla bazarlıqda əli güclənsin.

Taliban yumşalma mesajlarında səmimiyyətdirmi? Bizcə, burada məsələni səmimiyyət deyil, məcburiyyət həll edir. Taliban Əfqanıstanı hakim olmaq üçün bunları etməyə məcburdur. Bu mesajların davamlı olub-olmayacağı isə sual altındadır.

Siracəddin Hacı

Müasir dünyamızın ən aktual problemlərindən biri də, məişət tullantılarından qurtulmanın yolunu tapmaqdır. Bu günlərdə Sumqayıt şəhərində baş verən anormal hadisə insanları ciddi təşvişə salmışdı. Buna səbəb isə şəhərin zibil-

hərinin deyil, bütün Bakıətrafı qəsəbə və kəndlərinin, ələlxüsus da Abşeron rayonunun problemidir. Bununla belə, bu problemin aradan qaldırılması üçün Abşeron rayonunda heç bir iş görülmür. Çünki bu sahə Abşeron rayon

xahiş edəndə isə şikayətlənlər ki, pulumuz yoxdur. Belədirsə, nə üçün aylıq 40 min manatı kiməsə verirsiniz? Bunu məgər, icra nümayəndəliyi, yaxud bələdiyyə təşkil edə bilməz?

Bilər, amma bu qurumların hansı işlərlə məşğul olduğunu heç kənddə belə, bilən yoxdur. Kənd sakinləri isə yayın bu istisində zibilin üfunəti içində ağcaqanad və milçəyin "girovluğundadırlar". Kəndin küçələri zibil "paliqon"larını xatırladır, hər yan zibil, divarlar isə zibil torbaları ilə bəzədilən "yolka ağacıdır" sanki.

Normal inkişaf etmiş ölkələrdə isə zibil, sözün bütün mənalarında gəlir mənbəyidir.

Məsələn, İsveçdə elə bir texnoloji sistem yaradılıb ki, zibilin 99 faizi təkrar emal olunur. Bunun hesabına əldə olunan gəlir də, əsasən bu sahənin daha da təkmilləşdirilməsinə yönəldirilir. İsveçdə məişət tullantılarının böyük bir qismi yandırılır və bu yolla ali-

hesabına təmin etsinlər. Burada diqqətçəkən bir məsələ də odur ki, bu işlərin hamısını sahibkarlar həyata keçirir, dövlət isə sadəcə olaraq onlara dəstək verir. Sahibkarlar da ən müasir texnologiyalardan istifadə edərək, "zibildən konfet düzəltməyi" bacarırlar.

Azərbaycan sahibkarları isə hər hansı bir işi görmək üçün dövlətdən vəsait dilənir, həmin vəsaiti talamaq yolu ilə öz güzəranlarını qurur və təq-

masına start verən layihənin gerçəkləşdirilməsinə başlandı. Pilot rayon kimi Binəqədir (Kirov) rayonunun 6-cı mikro-rayon yaşayış massivi seçildi. Hər bir mənzilə ayda 30 torba verilir ki, zibili zibilxanalara atmayın qoyun blokun girişinə, oradan isə xüsusi təyinatlı maşınlar həmin zibili gündə 3 dəfə yığırdılar. Bu layihə də kimlərsə ucbatından yarımçıq qaldı. Yaşlı insanlar xatırlayırlar ki, o vaxtlar bütün

xanasında baş verən yanğın (daha doğrusu, "paliqon"da zibilin yandırılması) olub. Sən demə, Sumqayıt şəhər rəhbərliyinin də, bu "paliqon"da baş verənlərdən xəbəri olub. Şəhər rəhbərliyi həmin ərazini fiziki şəxslərdən birinə icarəyə verib ki, şəhərin zibil problemini həll etsin. Bunun özü belə avsur səsəndir. Necə yeni hansısa bir fiziki şəxsə? Məlumdur ki, məişət tullantılarının çeşidlənməsi, ondan yararlı xammal kimi istifadə olunması üçün yüksək texnoloji qurğularla təchiz olunmuş müəssisələr olmalıdır. Bu bir fiziki şəxsin öhdəsindən gələ biləcək məsələ deyil. Əks təqdirdə, heç kim zibildən gəlir götürə bilməz. Sumqayıtda isə zibilin çeşidlənməsi və ütilizasiyası üçün heç bir müəssisə yoxdur. Belə olduğu təqdirdə bir fiziki şəxs şəhəri necə zibildən təmizləyə bilər? Bunun bir yolu var: zibili yandırmaq. Görünür, Sumqayıtda da bu yoldan istifadə olunur. Onu da qeyd edim ki, bu, ümumiyyətlə respublikamızın bütün bölgələrində istifadə olunan bir metoddur. Çünki Azərbaycanda Balaxanıda yerləşən məişət tullantılarının çeşidlənməsi müəssisəsindən başqa belə bir yer mövcud deyil.

Sabir əfəndi demiş:

- "Əcnəbilər seyrə balonlarla çıxır, Biz hələ avtomobil minməyirik!"

Biz hələ zibildən pul qazanmağın yolunu öyrənməmişik. Çünki sahibkarı şəhərin təmizliyi və insanların sağlamlığı yox, əhalidən "zibilpulu" adı ilə yığıdığı pullar daha çox maraqlandırır. Çünki, məhz zibilin hesabına öz güzəranını qurmağa çalışır. Bu zaman nə şəhər əhalisinin, nə də, "paliqon"a yaxın ərazidə yaşayan insanların narahatlığı onu əsla maraqlandırmır. Əslində, məişət tullantıları, təkcə Sumqayıt şə-

hərbərliyinin maraq dairəsində deyil, onları daha çox pul gələn yerlər (torpaq satışı) maraqlandırır.

Məsələn, bu gün Masazır kəndində ən azından 100 min

Kimisi zibildən pul qazanır, kimisi zibildə boğulur

əhali yaşayır, bu qədər əhalinin yaşadığı kənddə demək olar ki, zibil qutuları, yaxud zibil atmaq üçün ayrılan yerlər yoxdur, olanlar da artıq satılıb. Zibil torbaları ya divarlardan asılır, ya da eləcə yollara tökülür. Əhalidən, yeni hər bir evdən isə ayda zibilin yığılması üçün 4 manat xidmət haqqı tələb olunur. Bu ilk baxışdan az görünə bilər. Təsəvvür edin ki, bu ərazidə 10 min ev var, bu da eləyir ayda 40 min manat. Ayda 40 min manat qazanan sahibkar, orada elə bir şərait yaratmalıdır ki, əhali bu pulu ona halal etsin. O isə həftədə bir dəfə zibil ətrafa dağılandıqdan, üfunət iyi hər tərəfə yayıldıqdan sonra gəlir, itdən, pişikdən qalan artıqları yığılmaqda işini bitmiş hesab edir. Çünki bu sahəyə heç bir nəzarət yoxdur. Nə kənd icra nümayəndəliyi, nə də bələdiyyələr bu sahəyə nəzarət etmir. Onlardan bir şey

nan elektrik enerjisi dövlətin enerjiyə olan tələbatının müəyyən hissəsini ödəməyə imkan verir. Bu ölkədə məişət tullantılarının təkrar emalı elə bir səviyyəyə çatıb ki, artıq ölkədə zibil qıtlığı yaranıb. Hazırda İsveç qonşu İtaliya, İngiltərə və Norveçdən zibil idxal edir. Maraqlıdır ki, İsveçin zibil idxal etdiyi ölkələr, ətraf mühiti təmizlədiyinə görə, bu ölkəyə həm də pul ödəyirlər. Mütəxəssislər hesab edir ki, 4 ton məişət tullantısının yandırılmasından əldə olunan enerjini almaq üçün 1 ton neft, 1,6 ton kömür, yaxud 5 ton odun yandırmaq lazım gələrdi. Bu da onu deməyə əsas verir ki, zibildən pul qazanmağı bacaran ölkələr, həm də təbii sərvətlərini və ətraf mühiti qorumuş olurlar. O ki qaldı İsveçə, burada qarşıya qoyulan məqsəd odur ki, 2040-cı ilə qədər ölkəyə lazım olan elektrik enerjisini bərpa olunan enerji

dim olunan layihə yarımçıq qalır. Bunun səbəbini isə heç kim soruşmur. Buna görə də Azərbaycan sahibkarlarını nə müasir texnologiyalar, nə də dövlətin mənfəyi maraqlandırır. Sadəcə olaraq yaranmış vəziyyətdən istifadə edərək, xalqı və dövləti talamaqla məşğuldurlar. Yəni onlar üçün maraqlardan daha üstündür.

Bir şey də çox maraqlıdır ki, Azərbaycanlı sahibkarlar nədənsə, tikinti sektoruna daha çox meyil edirlər. Çünki burada az çalışmaq (daha doğrusu, insanları aldatmaq) çox pul qazanmaq imkanı var.

Bakını və onun ətraf qəsəbə və kəndlərini üfunət meydanına çevirən məişət tullantılarından pul qazanmaq isə heç kimin ağına gəlmir. Çox heyf!

Allah bizə İsveç kimi bir qonşu da verməyib ki, sözün bütün mənalarında zibillərimizi təmizləsin. Bizim qonşularımızın isə öz zibilləri o qədərdir ki, üfunəti bizə də çatır.

Əlqərəz, hardasa ötən əsrin 70-80-cı illərində Bakıda zibilin təkrar emalı üçün yığıl-

evlərdə zibil vedrələri olardı və həyətə zibilyığın maşın gələn kimi, hamı zibilini maşına atırdı. Az sayda insanlar isə çatdırmadıqları halda, zibili zibilxanaya atırdı. Bu gün isə torbalar dəbdədir, istəyirsən küçəyə at, istəyirsən divardan as!

Bu şəkillər Abşeron rayo-

nunun Masazır (qəsəbəsində) kəndində çəkilib. Ünvanla maraqlanan olsa təqdim edə bilərəm.

Yusif Seyid

Avqustun 18-i Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin yaranmasının 102-ci ildönümüdür. Bu münasibətlə saytımıza açıqlama verən Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının sədr müavini, polkovnik Cəlil Xəlilov, DSX-nin 44 günlük Vətən müharibəsində ölkəmizin qəlibiyyətinə böyük töhfə verdiyini bildirib: "44 günlük Vətən müharibəsinin Azərbaycan tarixində müstəsna əhəmiyyətə malik olduğu birmənalıdır. Məhz bu müharibə nəticəsində şanlı Azərbaycan ordusu 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında qalan torpaqları azad etdi, dövlətimizin ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Bu müharibədə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin bütün komponentləri, birlik və qoşun növləri iştirak edərək böyük zəfər əldə edilməsinə töhfə verdi.

Mən 44 günlük Vətən müharibəsində DSX-nin Sərhəd Qoşunlarının göstərdiyi qəhrəmanlıqları xüsusilə qeyd etməliyəm. Çünki Sərhəd Qoşunları bu müharibədə bir sıra mühüm yeniliklərə imza atdı ki, bu yeniliklər işğalçı Ermənistan üzərində zəfərin əldə edilməsində mühüm rol oynadı".

DSX-nin erməni ordusunun kabusuna çevrilən dron əməliyyatları

Cəlil Xəlilov qeyd edib, 44 günlük Vətən müharibəsi hər şeydən öncə müasir hərbi texniki nailiyyətlərin Azərbaycan tərəfindən geniş tətbiqi ilə xarakterizə oluna bilər: "Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəlindəki I Qarabağ müharibəsindən fərqli olaraq, biz 44 günlük Vətən müharibəsində müasir hərbi texnikanın real döyüş əməliyyatlarında geniş tətbiqinə şahid olduq. Bunlardan biri də pilotsuz uçuş aparatlarının – dronların geniş tətbiqi ilə bağlı idi. Hansı ki, bu dronların bir çoxu məhz DSX tərəfindən tətbiq edilmişdir. Xüsusilə də "Harop", "Quşğun" və "Hermes" pilotsuz uçuş aparatları vasitəsilə işğalçılara ağır zərər bəslənərək Sərhədçilərin bütövlükdə 290 düşmən hədəfini məhv ediblər.

DSX dronlarının əsas hədəflərindən biri də düşmənin zenit-raket qurğuları, tank və artilleriya sistemləri olub. Bu sistemlərin sıradan çıxarılması düşməni mühüm atəş dəstəyindən məhrum etməklə yanaşı, aktiv hücum əməliyyatı həyata keçirən ordumuzun canlı qüvvəsinin, habelə, texnikasının qorunması, müdafiə olunması baxımından da mühüm rol oynayır. Hərbi texnika və raket sisteminin dəstəyindən məhrum edilən düşmən böyük itkilər verərək geri çəkilməyə məcbur olub. Təkcə bu faktın özü sərhədçilərimizin böyük qələbəmizə hansı miqyasda töhfə verdiyini təsəvvür etməyə imkan verir. Onu da qeyd edim ki, 2016-cı ilin aprel döyüşlərində də DSX pilotsuz uçuş aparatlarından hərbi əməliyyatlar zamanı uğurla istifadə edib, düşmən hərbiçilərini, o cümlədən onlara köməyə gələn ehtiyat qüvvələri uğurla məhv edib.

Düşmən mövqelərinə səssiz yaxınlaşan, onların dəqiq müşahidəsini həyata keçirən, son ana qədər görünməz olan dronlar Ermənistan ordusunun istər canlı qüvvəsinə, istərsə də hərbi texnikasına böyük zərər vurduğu, gözlənilmədən peyda olaraq ətrafa ölüm saçıdığı üçün düşmən hərbiçilərinin əsl kabusuna çevrilmədi. Hər an hədəfə çevrilmək qorxusu erməni əsgərlərini psixoloji baxımdan da sarısdı, onlarda qorxu və təşviş hissi doğurdu. Başqa sözlə desək, DSX-nin dron əməliyyatları Ermənistan ordusunun sıralarını seyrətməklə yanaşı, həm də döyüş əzmini, psixologiyasını da sarısdı, onları mənəvi baxımdan da məhv məhkum edirdi".

"AN-2 möcüzəsi", yaxud ölümün yeni adı...

Polkovnikin sözlərinə görə, 44 günlük Vətən müharibəsində DSX, həm də bəzi təyyarələrin konstruk-

siyasında mühüm yeniliklər etməklə onların zərbə gücünü artırır, həmin təyyarələri yeni formatda hərbi əməliyyatların gedişində uğurla tətbiq edib: "44 günlük Vətən müharibəsi zamanı DSX sadəcə Türkiyə və İsrail istehsalı olan dronların müvafiqiyətli tətbiqi ilə diqqət çəkədi. Sərhədçilər həm də bəzi təyyarələrin üzərində aparıcıları konstruksiya dəyişiklikləri və bu dəyişikliklər əsasında yaradılan yeni dronlardan peşəkarcasına istifadə ilə diqqət çəkdi. Buna misal olaraq AN-2 təyyarələri ilə bağlı həyata keçirilən yenilikləri qeyd etmək olar.

AN-2 təyyarələrini modernləşdirərək onları pilotsuz uçuş aparatına döndərən sərhədçilər, həmin uçuş aparatları ilə düşmən hərbi hədəflərinə ağır zərər bəslənərək, işğalçının çoxlu sayda canlı qüvvəsi və zirehli texnikasını məhv edib. Müharibə zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkib hissəsi kimi düşməyə qarşı mübarizədə aktiv iştirak edən sərhədçilər, pilotsuz uçuş aparatlarından geniş istifadə sayəsində hava məkanında ordumuzun riksiz üstünlüyünü təmin edib, 8 Noyabr zəfərinin əldə edilməsində mühüm rol oynayıb".

dan təmizlənməsi ilə yanaşı, dövlət sərhədlərinin azad olunmasında da yaxından iştirak edib, böyük qəhrəmanlıqlara imza atıb. Sərhədçilərin hücumları sayəsində Azərbaycan-İran sərhədinin işğal altında qalan 132 km. hissəsi işğaldan azad edilib. Bundan başqa, Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin 500 km-lik hissəsi də separatçıların təmizlənməsi və Azərbaycan bu hissəyə də nəzarəti ələ alıb.

Şübhəsiz, İran və Ermənistanla olan dövlət sərhədlərimizin işğaldakı hissəsinin azad edilməsi hərbi baxımdan böyük nailiyyət olmaqla yanaşı, iqtisadi-siyasi baxımdan da mühüm əhəmiyyətə malik idi. Çünki Ermənistan-dan fərqli olaraq, Azərbaycan və İran arasında iqtisadi əlaqələr mövcuddur ki, Azərbaycan-İran sərhədlərinin işğaldakı hissəsinin azad edilməsi bu əlaqələrin genişlənməsi üçün əlverişli təmin yaratdı.

Azərbaycan-İran və Azərbaycan-Ermənistan sərhədinin işğaldakı hissəsinin azad olunması dövlət sərhədlərinin toxunulmazlığı prinsipinin əməli-praktiki baxımdan təmin edilməsi demək idi. Sərhədçilər bu mühüm və həyatı vacib işin öhdəsindən də ləyaqətlə gəlməklə dövlət sərhədlərimizin toxu-

olduğunu bildirib: "Vətən müharibəsindən dərhal sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə təhlükəsizliyin tam bərpa edilməsi, həmin ərazilərin minalardan və digər döyüş sursatlarından təmizlənməsi, habelə, bu rayonlarda yeni hərbi hissələrin yaradılması istiqamətində dövlətimiz tərəfindən sistemli addımlar atılmaqdadır. Bu addımlardan biri də həmin rayonlarda DSX-ya məxsus hərbi hissələrin yaradılmasıdır. Məlumat üçün qeyd edim ki, artıq işğaldan azad edilmiş ərazilərdə DSX-nin 10-dan çox hərbi hissəsi açılıb, sərhədlərimiz həmin hərbi hissələr hesabına daha da möhkəmləndirilib. Məlumat proses bu gün də davam etməkdədir..."

"Ən güclü silahımız sevgidir və DSX gənc nəslə məhz bunu təbliğ edir"

DSX-nin vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliğində də aktiv iştirak etdiyini bildiren polkovnik Cəlil Xəlilov, bunun xalqımızın və dövlətimizin gələcəyi baxımından son dərəcə əhəmiyyətli olduğunu

şəkildə keçirilən bu müsabiqələrdə vətən sevgisi, onu qorumağın zəruriliyi fikri aşılır, vətən uğrunda həlak olan şəhidlər, onların göstərdiyi qəhrəmanlıqlar təbliğ edilir. Bu müsabiqələr bütün iştirakçılar üçün maarifləndirici xarakter daşımaqla yanaşı, vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliği baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edən yeni əsərlərin – rəsmlərin, şeirlərin, hekayələrin, əl işlərinin, bədii və publisistik məqalələrin meydana çıxmasına səbəb olur. Nəticədə, vətənpərvərlik tərbiyəsi baxımından yeni, zəngin baza meydana çıxır.

Məlumat üçün qeyd edim ki, belə müsabiqələrdən biri də Vətən mühari-

"Sərhədçilərin Vətən müharibəsindəki qəhrəmanlığı tarixin yaddaşında əbədi yaşayacaq"

Cəlil Xəlilov: "DSX bu müharibədə nəyə qadir olduğunu bir daha sübut etdi"

İtirilən sərhədlərin və ərazilərin bərpasına doğru ...

Sərhədçilərin İran və Ermənistan sərhədlərinin işğaldakı hissəsinin azad edilməsində də yaxından iştirak etdiyini bildiren polkovnik Cəlil Xəlilov, bunun sadəcə hər-

nulmazlığını təmin etdi".

"DSX-nin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə möhkəmlənməsi təhlükəsizliyimizə verilən zəmanətdir"

Polkovnik Vətən müharibəsindən sonra DSX-nin işğaldan azad

vurğulayıb: "DSX-nin fəaliyyətində diqqət çəkən məqamlardan biri də adətən qurumun vətənpərvərlik tərbiyəsinin təbliğində yaxından iştirak etməsi, gənclər arasında bu istiqamətdə sistemli iş aparmasıdır. Bu fəaliyyətin bir istiqaməti də mütəmadi olaraq yeniyetmə və gənclər arasında, o cümlə-

bəsində tarixi qələbənin əldə olunmasında və Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin 102-ci ildönümünə həsr olunmuş "Zəfər yürüşlü sərhədçilər" mövzusunda keçirilən müsabiqə oldu. Cari ilin 12 avqust tarixində DSX-nin akademiyasında müsabiqə iştirakçılarının mükafatlandırılması məqsədi ilə general Abbas Xəlilovun da iştirakı ilə təbir kəçirildi, müsabiqəyə təqdim edilən rəsm əsərləri nümayiş olundu, qaliblər təltif edildi. Bizim üçün qürurvericidir ki, həmin müsabiqədə Mühəribə, Əmək və Silahlı Qüvvələr Veteranları Təşkilatının veteran.gov.az saytının baş redaktoru Seymur Əliyev ən yaxşı məqalə nominasiyası üzrə birinci yeri layiq görüldü.

Bir daha qeyd edirəm ki, DSX tərəfindən vətən sevgisinin, vətənpərvərlik ruhunun gücləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Bu cür addımlar yeniyetmələrdə vətən sevgisinin artmasına, onların dövlətə, bayraqla, sərhədə bağlı məsələlərə daha həssas, daha məsuliyyətli yanaşmasına səbəb olur. Unutmayaq ki, bizim ən güclü silahımız sevgidir və 44 günlük Vətən müharibəsi, bu müharibədə hərbiçilərimizin vətən uğrunda sevə-sevə öz həyatını qurban verməsi faktı bunu bir daha sübut etdi. DSX, onun maarifçilik xarakterli tədbirləri də gənclərə məhz bu sevgini – vətən, millət, bayraq sevgisini təlqin edir.

Mən Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsinin 102-ci ildönümü münasibəti ilə DSX rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev başda olmaqla sözügedən qurumun bütün əməkdaşlarını təbrik edir, onlara xidməti fəaliyyətlərində yeni-yeni uğurlar, müvəffəqiyyətlər arzulayıram. Əminəm ki, DSX bundan sonra da sərhədlərimizin etibarlı şəkildə qorunmasına öz töhfəsini verəcək, xalqımızın və dövlətimizin təhlükəsizliyini yüksək səviyyədə təmin edəcək".

Seymur ƏLİYEV

Tarix yazan Astaranın qəhrəman oğlu Rəməş

Astara rayonunun Şahağacı kəndində dünyaya göz açmış Rəməş Gülverdi oğlu Zəkiyev 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində canını doğma Azərbaycana fəda etməklə özünə 19 yaşında şərəfli, örnək sayılan əbədi bir həyat qazandı. İndi onun adı qəhrəmanlıq dastanına dönərək astaralıların dilindən düşmür. Böyük də, kiçik də Rəməşi özünə qürur yeri, iltifar mənbəyi bilir. Dövlət də öz sədaqətli oğluna yüksək etimad göstərdi. Rəməş Zəkiyev ölümündən sonra "Vətən uğrunda" medalına layiq görüldü.

Vətənə, torpağa bağlılıq Rəməşi el-obanın gözündə tez ucaldır. Dünyanın xeyirxah əməllərinə tapınmaqla insanlara fayda vermək onun həyat fəlsəfəsi olur. Müqəddəs dəyərlərə can atan bu, Vətən sevdalısı 2019-cu ildə həqiqi hərbi xidmətə yola düşəndə gördüyü gözəl işlərlə artıq ürəklərdə özünə yer edə bilmişdi.

Rəməşin əsgərlik həyatı düşmənlə üz-büz olan Ağdamın Baharlı kəndindən başlanır. Vətən qarşısında borcunu canla-başla yerinə yetirir, yüksək əxlaqi keyfiyyətləri ilə əsgər yoldaşlarının, komandirlərinin sevimlisinə çevrilir. Xidmətdə fərqlənir, bir qayda olaraq hərbi təlimlərdən üzünə çıxır, məqamında yağıya qalib gəlmək üçün hərbi sirlərinə dərindən yiyələnir. Həm də düşmən tapdağında olan müqəddəs Qarabağ torpaqlarının azadlığı naminə hər an, hər dəqiqə Ali Baş Komandanın döyüş əmrini gözləyir və mübarizə meydanında işğala məruz qalan hər qarış torpağın qisasını almaqla düşməne qan qusduracağına and içir.

Nəhayət Rəməşin tərxis olmasına üç ay qalmış gözlənilən gün gəlir. Qarabağ uğrunda qanlı döyüşlər başlanır. Düşmənin üstünə şığıyan igid əsgər müharibənin ilk günündən mərdlik nümunəsi göstərir. Müharibənin ən qaynar nöqtəsində döyüşməklə mənfur erməni faşistlərinə böyük itkilər verir.

15 oktyabrda Ağdamın Hacıməmmədli kəndinin düşməndən təmizlənməsində ağır müharibə gedir. Rəməş burada da neçə-neçə erməni əsgərini gəbədir. Vətənə olan sevgisini odun-alovun içində düşməne vurduğu amansız zərbələrlə bir daha sübut edir. Ancaq bu, Rəməşin sonuncu döyüşü olur. Sənəsinə Vətənə tuşlanan güllərə sipər etməklə onun qeyrətini hər şeydən uca tutur. Ən əsası igid əsgərin şərəfli ölümü 30 ildən sonra Vətən torpağının bir parçasında üç rəngli Azərbaycan bayrağının dalğalanmasına səbəb olur.

Rəməş Vətən, torpaq uğrunda canından keçdi. Məhz buna görə də xalq öz qəhrəman övladını qəlbində yaşadır, adını Vətənlə bir çəkir.

Zəfər Orucoğlu,
Azərbaycan Jurnalıstları Birliyinin üzvü

bi deyil, həm də siyasi baxımdan mühüm önəm kəsb etdiyini bildirib: "44 günlük Vətən müharibəsində sərhədçilər bir sıra rayonların işğalçılar-

edilmiş rayonlarda yeni hərbi hissələr açmasının da, dövlətimizin təhlükəsizliyinin təmin olunması baxımından böyük əhəmiyyətə malik

dən yaşından asılı olmayaraq, bütün yaradıcı şəxslər arasında hərbi vətənpərvərliklə bağlı müsabiqələrin təşkili ilə bağlıdır. DSX tərəfindən mütəmadi

(İxtisarla)

Xəbər verildiyi kimi, avqustun 16-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Kəlbəcər və Laçın rayonlarında olublar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Ömər aşırımından Kəlbəcərin füsunkar mənzərəsini seyr etdilər.

Prezident İlham Əliyev: Yolumuz Kəlbəcərdədir, işğaldan azad edilmiş Kəlbəcərdə. Ömər aşırımından keçərək Kəlbəcəre gedirik. Bu yol son bir neçə ay ərzində genişləndirildi. Çünki bu yol demək olar ki, keçilməz idi. İndi yol boyunca tunellər tikilir. Tunellər tikildikdən sonra gediş-gəliş çox rahat olacaq. Amma hələlik biz bu yoldan istifadə edirik və bu gözəl mənzərələr də göz oxşayır. Kəlbəcərin mənzərələri indi daha da gözəldir. İndi yolumuza davam edirik. Bu aşırımın hündür hissəsində dayanaraq bir daha Azərbaycan xalqını tarixi Zəfər münasibətilə təbrik etmək istəyirəm.

Müharibədən sonra Kəlbəcəre ilk səfərimdir. Bir neçə tədbir nəzərdə tutulur. Kəlbəcərin bərpası, yenidən qurulması prosesinə start veriləcəkdir.

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur Azərbaycanıdır!

... Dövlətimizin başçısı və Birinci vitse-prezident Toğanalı-Kəlbəcər avtomobil yolu üzərində Murovdağında inşa olunacaq 11.6 kilometrlik tunnelin təməlinin qoyulması mərasimində iştirak etdi...

Prezident İlham Əliyev dedi:

-Durduğumuz yol ermənilər tərəfindən çəkilmiş Basarkeçər-Kəlbəcər yoludur. Onlar Ermənistanı Qarabağla birləşdirmək üçün ikinci yol çəkdi. Laçın dəhlizindən əlavə. Beləliklə, Kəlbəcəri və digər əraziləri məskunlaşdırmaq və özlərinin gediş-gəlişini daha rahat etmək üçün bu yolu çəkdi. Bu yol birbaşa Basarkeçər rayonuna gedir. Basarkeçər rayonuna Ermənistanın "Vardenis rayonu" deyilir. Ancaq bu rayonun, bölgənin əsl adı Basarkeçərdir, Göyçə mahalıdır, qədim Azərbaycan torpağıdır. 1930-cu ildə Basarkeçər rayonu Ermənistan ərazisində yaradılıb. Orada yaşayanların da mütləq əksəriyyəti azərbaycanlılar olmuşdur. O cümlədən Zəfər kəndinin sakinləri də azərbaycanlılar idi, deportasiyaya məruz qalmışlar. Yalnız 1969-cu ilin iyun ayında Ermənistanın Basarkeçər rayonunu, onun adını dəyişdirərək ona "Vardenis" adı qoymuşdur. Xahiş edirəm ki, Azərbaycanda bu bölgə ilə bağlı reportajlar hazırlayan və ümumiyyətlə, bizim ümumi leksikonumuzda "Vardenis" yox, Basarkeçər adı bərpə edilsin. İndiki Ermənistan ərazisində yerləşən bütün digər qədim Azərbaycan yaşayış məntəqələri əsl adları ilə də çağırılmalıdır. Misal üçün, Naxçıvan-Ermənistan sərhədində mövcud olan gərginliklə bağlı mən indi mətbuatı izləyirəm. Bizim mətbuatda yazılıb ki, Ermənistanın "Yerasx" kəndində, onun ətrafında hansı hadisələr baş verir. Bu kəndin adı Arazdəyəndir və azərbaycanlılar deportasiyaya qədər orada əbədi yaşayıblar. Ona görə bütün qədim, yeni tarixi adlar bərpə edilməlidir. Bu adlar bizdə müxtəlif kitablarda da öz əksini tapıb. Ona görə xahiş edirəm ki, həm jurnalistlər, həm ümumiyyətlə, insanlarımız bu yerlərin əsl adlarını çəksinlər - Vardenis yox, Basarkeçər rayonu, Basarkeçər şəhəri.

Biz indi bu yoldan istifadə edirik. Ermənilər üçüncü yolu da çəkmək istəyirdilər - Cəbrayıl gedən yol. Bu haqda müharibə zamanı dəfələrlə öz fikirlərimi bildirmişdim və beləliklə, Ermənistanı Şərqi Zəngəzurta və Qarabağla üç yolla birləşdirmək istəyirdilər. Bunun yeganə məqsədi qanunsuz məskunlaşma siyasəti aparmaqdı və bu da hərbi cinayət sayılır. Əfsuslar olsun ki, bu məsələ ilə məşğul olan beynəlxalq qurumlar, ilk növbədə, ATƏT-in Minsk qrupu buna laqeyd yanaşmışdır, Ermənistanı heç bir irad tutmamışdır, onları bu işlərdən çəkəndirməyə cəhd etməmişdir, sadəcə olaraq, müşahidəçi kimi bunu müşahidə edirdi. Onlar, hətta bu yolda da olublar, onu da görüblər və Cəbrayıl rayonunda nəzərdə tutulmuş yolun inşasına da etiraz bildirməmişdilər. O vaxt bu yol çəkiləndə biz etirazımızı bildirmişdik. Biz səsimizi qaldırmışdıq, biz demişdik ki, buna yol vermək olmaz, Azərbaycan ərazisində qanunsuz işlər aparıla bilməz. Ancaq bizi eşidən yox idi.

Amma bu gün mən gəlmişəm, həmin yolun üstündə durmuşam və biz bu yolda bundan sonra əbədi qalacağıq, bu bölgədə əbədi yaşayacağıq.

Bu da gözəl Kəlbəcər dağları, hər tərəf dağ, çay, meşə, cənnətməkan. Cənnətə də çevriləcəkdir.

Prezident İlham Əliyev: Qamışlı kəndi. Burada bizim enerji infrastrukturumuz yaradılıb və bu yüksək gərginlikli xətlər bu yaxınlarda çəkilib.

Bu asfalt yolu da ermənilər Basarkeçərdən çəkiblər. Kəlbəcəre getmək üçün Laçın dəhlizinə alternativ bir yol çəkmişdilər. Görün, gözəl də yoldur. İndi biz bu yoldan istifadə edirik. Bu yol çəkiləndə Azərbaycan tərəfi buna ciddi etiraz etmişdir. Deyirdik ki, buna yol vermək olmaz. Bu, ermənilərin məskunlaşma siyasətinin bir hissəsidir. Ancaq bizi eşidən olmadı. Nəticədə biz gəldik, bayrağımızı qaldırdıq. Düşməni torpağımızdan qovduq və indi bu yoldan istifadə edirik. Ermənilər isə bu yoldan məhrum oldular. Ona görə bu yolu da hərbi qənimət saymaq olar. Onlar üçüncü yolu da Cəbrayıldan salmaq istəyirdilər. O da yarımçıq qaldı. Onların arzuları gözəlində qaldı.

Bizim evlər - azərbaycanlıların ermənilər tərəfindən dağıdılmış evləri. Ermənilər 30 il ərzində bizim torpaqlarımızı ancaq istismar edirdi, təbii sərvətləri talayırdı, evləri dağıdırdı, sökdürdü. Sonra da deyirdi ki, bura erməni torpağıdır. Bura heç vaxt erməni torpağı olmayıb və bundan sonra heç vaxt olmayacaq. Bu, Azərbaycan torpağıdır. Biz azərbaycanlı-

olacaq. Kəlbəcər və Laçın rayonlarında, - mən müharibə başa çatandan sonra elan etmişdim, - yer axtarılacaq və beynəlxalq hava limanları tikiləcək. Yer in axtarışı, əlbəttə ki, çox vaxt aparılır. Çünki Kəlbəcər və Laçın rayonlarının relyefi elədir ki, burada düzən yer tapmaq mümkün deyil. Baxmayaraq ki, hər iki rayonun çox geniş ərazisi var, - dağlar, meşələr, dərələr, təpələr, - düz yol, düz yer demək olar ki, yoxdur. Yeganə bu yer seçildi ki, burada yenə də böyük torpaq işləri aparılacaq. Çünki bütün hava limanları adətən düzən ərazidə inşa edilmişdir. Burada belə yer olmadığı üçün yeganə yer bura - Laçın rayonunun Ovçu kəndi seçilib. Bu yerin üstünlüyü, eyni zamanda, odadır ki, Laçın şəhərinə məsafə 30 kilometrədən bir qədər çox, Kəlbəcər şəhərinə məsafə isə 60 kilometrədən bir qədər çoxdur. Eyni zamanda, Şuşa şəhərinə məsafə də 70 kilometrə yaxındır. Yəni, gələcəkdə Şuşaya təyyarə ilə getmək üçün həm Füzuli, həm də Laçın hava limanlarından istifadə etmək mümkün olacaq. Dediyim kimi, burada böyük torpaq işləri aparılacaq. Bəzi bəzi boşluqlar doldurulacaq. Yeni, torpaq işləri vaxtımızı aparan əsas işlər olacaqdır.

O ki qaldı, uçuş-enmə zolağına, o da standart ölçüdə olmalıdır. Yeni inşa edilən və edilecək hər üç hava limanında uçuş-enmə

da çox sevincindir. Çünki azad edilmiş torpaqlarda yerli şirkətlərin fəal işləməsi önəmli amillərdən biridir. Bizimlə bərabər, böyük layihələrdə qardaş Türkiyə şirkətləri də fəal iştirak edirlər.

Zəngilan, Laçın, Füzuli hava limanlarının inşa edilməsi və istismara verilməsi bölgənin canlanmasına gətirib çıxaracaq. Bu hava limanlarının həm yüklər, həm sənişinlər, eyni zamanda, hərbi təyinatı da, təbii ki, göz önündədir. Biz daim hazır olmalıyıq, daim öz hərbi gücümüzü artırmalıyıq, hərbi infrastruktur yaratmalıyıq və yaradıyıq, o cümlədən hava limanları bizim hərbi məqsədlərimizə də xidmət edəcək.

Bu gözəl hadisə münasibətilə Azərbaycan xalqını, laçınlıları, kəlbəcərliləri, bütün keçmiş köçkünləri ürəkdən təbrik edirəm.

... Prezident İlham Əliyev: Kəlbəcər şəhərinə yaxınlaşıyıq. Bir neçə dəqiqədən sonra Kəlbəcər şəhərində olacağıq.

Artıq Kəlbəcər şəhərindəyik, şəhərin gərəcəyindəyik. Bax, bunlar vəhşi ermənilərin əməlləridir. Baxın, görün, şəhər ermənilər tərəfindən tamamilə dağıdılmışdır. Vəhşi ermənilər başqa şəhər və kəndlərimiz kimi, Kəlbəcəri də dağıdıblar. Bütün binalar dağıdılıb. Bəzi binalarda ermənilər qanunsuz yaşayırdılar. Buradan çıxanda o binaları da yandırır, sökdülər. Vaxt dəyişir, amma erməni faşizminin eybəcər sifəti dəyişmir. 1990-cı illərin əvvəllərində bu torpaqları işğal edərkən bizim şəhər və kəndlərimizi dağıtmışdılar. 2020-ci ildə biz bunları buradan qovanda da gedəndə ağacları kəsib, yandırır, binaları dağı-

"BİZ GƏLDİK, BAYRAĞIMIZI QALDIRDIQ, DÜŞMƏNİ QOVDUQ"

lar - bu torpaqların sahibləri qayıtmışdır. Düşməni torpağımızdan qovaraq, düşmən ordusunu məhv edərək, qəhrəmanlıq, fədakarlıq göstərərək qayıtmışdır.

Biz indi "Kəlbəcər-1" Su Elektrik Stansiyasının yerinə gəlmişik.

... Sonra Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər Kiçik Su Elektrik Stansiyasında görülən işlərlə tanış oldu.

Dövlətimizin başçısı yarımstansiyanı işə saldı.

Sonra Lev çayının sahilində çay süfrəsi arxasında söhbət edən Prezident İlham Əliyev dedi:

... Bu gün biz Lev çayının kənarında çay içəcəyik armudu stəkanda. Bu, onu bir daha göstərir ki, nə qədər ermənilər çalışsalar da bizim xalqımızın iradəsinə qıra bilmədilər. Biz buraya qayıtmalı idik və qayıtdıq. Onlar buradan getməli idilər və getdilər. Tarixi ədalət bərpə olundu və biz ölkəmizin bəlkə də ən gözəl rayonlarından biri olan Kəlbəcəre neinki qayıtmışdıq, Kəlbəcərin inkişafı ilə bağlı artıq planlarımızı reallaşdırırıq. Bundan sonra da tədbirlər olacaq. Hələlik isə çayımızı içək və təbiətdən zövq alaq. Yaşasın Azərbaycan!

... Prezident İlham Əliyev Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu üzərində tikiləcək 3.4 kilometr uzunluğundakı tunnelin təməlini qoydu.

... Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Laçın Beynəlxalq Hava Limanının təməlini qoydular.

Tədbirdə çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi:

-Bu gün azad edilmiş torpaqlarda böyük infrastruktur obyektinin təməli qoyulur. Laçın rayonunda beynəlxalq hava limanının tikintisinə start verilir. Bu hava limanının tikintisi mənim tərəfimdən bir müddət əvvəl elan edilmişdir. Demişdim ki, azad edilmiş torpaqlarda üç beynəlxalq hava limanı tikiləcək. Artıq Füzulidə və Zəngilanda bu işlərə start verildi. Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı bu ilin sonuna, ya da gələn ilin əvvəlinə istismara tam hazır olacaq.

Zəngilanda da işlərə start verildi, mən şəxsən Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının təməlini qoydum. Zəngilan Hava Limanının istifadəyə verilməsi tarixi yaqın ki, 2022-ci il

dıblar.

Sonra Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Kəlbəcər şəhərinə gəldilər.

Dövlətimizin başçısı Kəlbəcər şəhərində Dövlət bayrağını ucaltdı və çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı:

-Hərbi əməliyyat nəticəsində torpaqlarımız işğaldan azad edildi. İkinci Qarabağ müharibəsi bizim şanlı Zəfərimiz kimi tarixdə əbədi qalacaq. Qələbə nəticəsində Kəlbəcər rayonu da Laçın və Ağdam rayonları ilə bərabər işğalçılardan azad edildi. Ermənistan noyabrın 10-da kapitulyasiya aktını imzalayaraq bu öhdəliyi də öz üzərinə götürmüşdür və Kəlbəcər, Laçın və Ağdam rayonlarını Azərbaycana qaytarmağa məcbur olmuşdur.

İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk günərində döyüşlər gedən zaman Kəlbəcərin şimal hissəsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğalçılardan azad edilmişdir. Murov dağının ərazisində və ətraf yerlərdə şiddətli döyüşlər gedirdi, şəhidlər vermişdik. Ancaq strateji yüksəklikləri götürdük və bu yüksəkliklər bizə imkan verdi ki, ermənilərin istifadə etdikləri nəqliyyat-kommunikasiya infrastrukturuna da nəzarət edək. Beləliklə, biz Kəlbəcərin şimal hissəsində strateji yüksəklikləri götürərək erməni silahlı qüvvələrinin hərəkətlərini bu istiqamətdə böyük dərəcədə məhdudlaşdırma bildik və faktiki olaraq onlar Basarkeçər-Kəlbəcər yolundan istifadə edə bilmədilər. Bu, hərbi əməliyyatın, əks-hücum əməliyyatının tərkib hissəsi idi. Biz əks-hücum əməliyyatını bir neçə istiqamətdə aparırdıq və hər istiqamət önəmli idi. Çünki biz artıq bəzi istiqamətlər üzrə müdafiə xəttini yararaq işğaldan azad edilmiş torpaqları azad edirdik, bəzi istiqamətlərdə strateji nöqtələri götürərək Ermənistan ordusunun hərəkətlərini demək olar ki, iflic vəziyyətə salmışdıq. Bəzi istiqamətlər üzrə, sadəcə olaraq, hərbi manevrələr apararaq erməni silahlı birləşmələrinin başqa yerə göndərilməsinin qabağını alırdıq. Beləliklə, Kəlbəcərin bir hissəsi, kiçik olan hissə döyüş meydanında azad edildi. Ancaq əksər hissəsi, böyük hissə Ermənistan kapitulyasiya aktına imza atandan sonra azad edildi.

(Əvvəlki səh.8-də)

... Əlbəttə, biz torpaqlarımızı azad etmək üçün addımlarımızı elə atırdıq ki, bütün torpaqlar azad edilsin. Artıq bu da sirr deyil ki, danışıqlar dövründə masa üzərində olan təkliflər bizim maraqlarımızı qane etmirdi. Mən bunu açıq bəyan etmişdim və məhz buna görə təklif edilən variantı razılıq vermirdim. Çünki son 10 il ərzində nədən söhbət gedirdi - beş rayon Azərbaycana qaytarıla bilər, Kəlbəcər və Laçın rayonları isə keçmiş Dağlıq Qarabağda referendum keçirildəndən sonra Azərbaycana qaytarıla bilər. Əlbəttə, biz buna heç cür razı ola bilməzdik. Çünki heç bir referendumdən söhbət gedə bilməzdi. Mənim siyasətim ondan ibarət idi və mən bunu açıq şəkildə bəyan edirdim ki, bizim bütün torpaqlarımız işğalçılardan azad edilməlidir, ərazi bütövlüyü tam bərpa edilməlidir, bizə məsələnin yarımçıq həlli lazım deyil. Məhz buna görə edilən təkliflərə Azərbaycan tərəfi razılıq vermirdi. Ancaq sonra bilindi ki, Ermənistan da buna razı deyil. Çünki Ermənistanın məqsədi bu torpaqları, zəbt edilmiş bütün torpaqları əbədi işğal altında saxlamaq idi. İndi çıxan yeni məlumatlar və eyni zamanda, azad edilmiş torpaqlarda mövcud olan mənzərə onu göstərir. Torpaqları təhvil vermək istəyən 6 xətt müdafiə istehkamları qurmadı. İndi bilinir ki, onların məqsədi status-kvonu əbədi etmək, bizə bir qarış torpaq qaytarmamaq, məsələni uzatmaq idi. Onlar öz xarici havadarlarına güvənərək bunu 30 il ərzində həyata keçirirdilər və istəyirdilər ki, bundan sonra da 300 il ərzində bunu həyata keçirsinlər. Hesab edirdilər ki, bu siyasət onlara xeyir gətirəcək. Hesab edirdilər ki, Azərbaycan öz torpaqlarını müharibə yolu ilə azad etməyəcək. Hesab edirdilər ki, bizi kimsə dayandıracaq. Onların himayədarları bizə, necə deyirlər, təsir göstərəcəklər, təzyiqlər göstərəcəklər. Ancaq bilmirdilər bütün Azərbaycan xalqı bir amalla yaşayır ki, işğala son qoyulsun, düşmən torpaqlarımızdan qovulsun və biz öz dedə-baba torpaqlarımıza qayıdaq və qayıtdıq. Ermənistan ordusunu məhv edərək qayıtdıq. Ermənistan faşizminin başını əzərək qayıtdıq, erməni cəlladlarını cəzalandıraraq qayıtdıq, şəhidlərimizin qanını alaraq qayıtdıq. Qayıtmışdıq, bu gün burada durmuşuq və əbədi duracağıq!

İkinci Qarabağ müharibəsi, bir daha demək istəyirəm, tarixi Zəfərimizdir. Azərbaycanın çoxəsrlik tarixində buna bənzər qələbə olmamışdır. Müharibə ilə bağlı artıq kifayət qədər məlumatlar var və təkrar etmək istəmirəm. Müharibənin gedişatı hər kəsə məlumdur. Sadəcə olaraq, indi bizim dərslərimizdə, elmi əsərlərdə, məqalələrdə, kitablarda müharibə ilə bağlı və müharibədən əvvəlki dövrlə bağlı çox müfəssəl və geniş məlumat verilməlidir ki, biz bu tarixi olduğu kimi qeyd edək, bu tarixi olduğu kimi yazaq və gələcək nəsillər də daim bunu bilsinlər və unutmasınlar, o cümlədən erməni vəhşiliyini unutmasınlar.

Ancaq bu gün ikinci Qarabağ müharibəsi ilə bağlı bu sözləri deyərək bir məsələyə diqqət yetirmək istəyirəm. Bu müharibə, eyni zamanda, erməni mifologiyasının tamamilə məhv olması deməkdir. Çünki uzun illər ərzində, otuz il ərzində ermənilər dırnaqarası "hərbi qələbə" ilə öyündülər. Ermənilər bir neçə mif uydurmuşdular ki, onların ordusu "yenilməz ordu"dur və onların ordusu bu torpaqları əbədi işğal altında saxlaya bilər. Biz bu mifi dağıtdıq. Erməni ordusu yoxdur bu gün. Erməni ordusu tamamilə məhv edildi. Erməni ordusunun silah-sursatlarının mütləq əksəriyyəti məhv edildi, ya da ki, qənimət kimi götürüldü və indi Hərbi Qənimətlər Parkında nümayiş etdirilir. Biz erməni ordusunu "yenilməz ordu" kimi təqdim edən mifologiyaya son qoyduq.

İkinci mif ondan ibarət idi ki, erməni əsgəri "cəsur"dur və istənilən müharibədə qalib gələ bilər. Biz bu mifi də darmadağın etdik. Erməni əsgəri fəraridir, qorxaqdır. Onlar özləri etiraf etdilər və bu da sübut olundu ki, müharibə dövründə Ermənistan ordusunda 10 min fərari olmuşdur. Azərbaycan Ordusunda bir nəfər də olsun fərari olmamışdır. Yəni, bu mif də darmadağın edildi. Erməni əsgəri fəraridir.

Növbəti mif isə o idi ki, azərbaycanlılar öz torpaqları uğrunda vuruşmayacaqlar, onlar bu vəziyyətlə barışılar və eğer otuz ilə yaxın müddət ərzində müharibə başlamayıbsa, bundan sonra da başlamayacaqlar. Bu mifi də biz dağıtdıq. Biz göstərdik ki, bu vəziyyətlə heç vaxt barışmaq fikrində deyildik. Mən bunu dəfələrlə deyirdim. Bütün çıxışlarımda deyirdim ki, biz bu vəziyyətlə heç vaxt barışmayacağıq,

"BİZ GƏLDİK, BAYRAĞIMIZI QALDIRDIQ, DÜŞMƏNİ QOVDUQ"

nəyin bahasına olursa-olsun torpaqlarımızı işğalçılardan azad edəcəyik və bunu etdik. Bu mifologiya da darmadağın edildi.

Növbəti mif onların dırnaqarası "sərkərdələri" ilə bağlı idi. Guya Ermənistanla elə görkəmli generallar, sərkərdələr var ki, onlar istənilən hərbi vəzifəni yerinə yetirə bilərlər. Biz gördük ki, onların generalı oğrudurlar, "tuşenka" satırdılar. Onların sərkərdələri də qorxaqdırlar, fəraridirlər. Xocalı cəlladları Köçəryan, Sarkisyan, Ohanyan müharibə zamanı Qarabağa soxulmuşdular, orada idilər. Amma görəndə ki, müzəffər Azərbaycan Ordusu

Ağacları kəsdilər, ağacları yandırdılar. Bax, erməni vəhşiliyi budur. Zaman dəyişir, erməni faşizmi dəyişmiş və dəyişməyəcək. Heç kim bunu unutmamalıdır. İndi onların bəzi hallarda göndərdikləri yaltaqlıqla dolu sözlərinə inanmaq olmaz. Buna inanmaq istəyən, bax, bu mənzərəni göz önünə gətirsin, dağıdılmış Ağdamı, Füzulini, Şuşanı, Kəlbəcəri, Laçını, Zəngilani, Qubadlıni, Cəbrayılı göz önünə gətirsin. Erməni vəhşilərin əməlləri göz qabağındadır. Amma onların hamiləri bunu görmək istəmirlər. Amma görməlidirlər və görəcəklər. Onların gözünə soxacağıq. Biz indi kitablar da

öz torpaqlarını qəhrəmancasına azad edir, qaçdıqlar gizləndilər. Soruşmaq lazımdır onlardan, oradan nəyə görə çıxdılar? Onlar Xankəndidə idilər, üçü də. Niyə qaçmışınız? Niyə gizlənmisiniz? Mən demişəm, bir daha deyirəm, o dəmir-dümləri çıxarın, onları atın zibil yeyiyinə. Siz fərarisiniz, qorxaqsınız. Biz sizi məhv etmişik. Xocalı soyqırımında ən fəal rollardan birini oynayan keçmiş müdafiə naziri Şuşadan güclə canını qurtardı, son anda canını qurtardı. Dovşan kimi qaçmışdılar. Biz onları məhv etmişik. Onların dırnaqarası "qəhrəmanlarını", "Artsax", olmayan "Artsax" qəhrəmanlarını məhv etmişik. Onlar bu damğa ilə əbədi yaşayacaqlar. Fərarilər, satqınlar, cəlladlar, qorxaqlar - onlar ancaq əliyalın əhali ilə müharibə apara bilərlər. Necə ki, vaxtilə Xocalı işğal edəndə burada demək olar ki, onlara müqavimət göstərən qüvvə yox idi, mülki vətəndaşlar idi. Bax, bu evlərdə yaşamış mülki vətəndaşlar idi və aprel ayında hələ burada qarlar əriməmişdi, onların böyük hissəsi burada həlak oldu. Onlar buradan Gəncə istiqamətinə, o Murov dağının üstündən, Ömər aşırımından keçərək onlara pusqular qurdular. Onları - uşaqları, qadınları, qocaları qətlə yetirdilər. Onlar məcbur olub ayaqyalın, qarlı-saxtalı havada Ömər aşırımından keçərək, on kilometrərlə yolu qət edərək buradan çıxmalı idilər. Bir çoxları da yolda qaldı, dondu, öldü. Bu, erməni vəhşiliyidir. Biz vəhşiləri məğlub etdik. Biz bölgəni vəhşilərdən, faşistlərdən xilas etdik. Bunu heç kim heç vaxt unutmamalıdır.

Erməni mifologiyasının biri də o idi ki, guya ermənilər qədim tarixə, mədəniyyətə malikdirlər və burada "vəhşi müsəlmanlar" arasında qalıblar. Guya ki, o, Qafqazda mədəniyyətin ocağıdır, beşiyidir, yaxud da son məntəqəsidir. Onların mədəniyyəti, bax, budur. Bax, bu binalardır, qazılmış qəbirçilər, dağıdılmış məscidlərdir. Bunu hansısa başqa planetdən gələn yadplanetli yox, erməni edib. Özü də Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə yox, müharibədən sonra, məqsədyönlü şəkildə, barbar kimi, vəhşi kimi, vandal kimi, bir-bir evlərin kərpiclərini, daşlarını söküb aparıb özləri üçün daxmalar tikiblər.

Onlar artıq buradan gedəsi olanda, kapitulyasiya aktını imzalayandan sonra da bizdən vaxt istədilər. Rusiya rəhbərliyi bizə müraciət etmişdir ki, onlara əlavə on gün vaxt verin, onlar buradan öz şələ-şülələrini yığıdıra bilmirlər. Onlara vaxt verin ki, çıxsınlar. Biz yenə də humanistlik göstərdik. Yenə də vaxt verdik noyabrın 25-nə qədər. Amma onlar bu müddət ərzində nə etdilər?! Onlara məxsus olmayan, qanunsuz məskunlaşdıqları evləri yandırdılar, dağıtdılar. İndi yol boyunca o evlər görünür.

dərc edirik, göstəriş vermişəm, təqdimatlar da olacaq. Xarici ölkələrdə sərgilər olacaq. Biz göstərəcəyik. Bunu görmək istəməyən məcbur olub görəcək. Görəcək ki, erməni faşizmi, erməni vəhşiliyi nədir.

Ermənilər işğal dövründə, eyni zamanda, bizim təbii sərvətlərimizi də qanunsuz olaraq talan edirdilər. Bu işlərdə bəzi xarici şirkətlər onlara yardım edirdi. Bu şirkətlərin indi iki yolu var: ya bizə təminat ödəyəcəklər, ya da ki, beynəlxalq məhkəməyə gedəcəklər.

Artıq məhkəmə prosedurları başlamışdır. Buna biz start verdik, tanınmış beynəlxalq hüquq şirkətlərini dəvət etdik və indi məhkəmə işləri hazırlanır. Kəlbəcərdə Söyüdlüdə, Zəngilanda Vejnelidə, başqa yerlərdə bizim qızıl yataqlarımız xarici şirkətlər tərəfindən istismar edilir. O şirkətlər bilmirdilər ki, bu, Azərbaycan torpağıdır? Bilirdilər! Amma buna məhəl qoymurdular. İndi cavab verəcəklər. Biz demişik, eğer istəmirsə ki, biz onları dünya miqyasında biabır edək, gəlsinlər, vurulmuş ziyani bizə ödəsinlər, təminat ödəsinlər və ondan sonra rahat yaşaya bilərlər.

Bizim meşələrimiz ermənilər tərəfindən məhv edilib. İndi bizim "Azərkosmos"un foto-ları var - işğaldan əvvəl neçə min hektar meşə altında idi və indi nə qədərdir. Ağacla dolu olan altmış min hektara yaxın sahəni, meşə fondunu ermənilər dağıdıblar, yəni, kəsiblər. Kəsiblər, talayıblar, aparıblar. Eşitdiyimə görə orada parket işləri, bu biznes çox sürətlə gedirdi. Bu da talançılıqdır. Bu talançılığa görə də cavab verəcəklər. Bizim çaylarımızı zəhərləyiblər. Oxçuçay nə gündədir? Oxçuçay təbii fəlakətdir və onu zəhərləyən yenə də xarici şirkətdir. O şirkət də cavab verməlidir və verəcəkdir. Dəymiş hər bir ziyan hesablanır. Azad edilmiş bütün torpaqlarda, şəhərlərdə, kəndlərdə indi monitorinq aparılır, pasportlaşdırma aparılır, bütün evlərin pasportları hazırlanır, dəymiş ziyan təsbit edilir və biz beynəlxalq məhkəmələrdə dəymiş bütün ziyanın qaytarılmasını tələb edəcəyik.

Təbii sərvətlər talan edilib, istismar edilib, çaylarımız zəhərlənib, meşələrimiz qırılıb, evlərimiz dağıdılıb, məscidlərimiz sökülüb. Bunu kim edib? Ermənilər! Cavab verməlidirlər və verəcəklər.

Biz isə indi genişmiqyaslı bərpa işlərinə start verdik. O cümlədən Kəlbəcər və Laçın rayonlarında, Şərqi Zəngəzur regionunda. Artıq bu işlərin bir hissəsi bu gün qeyd olundu - yarımsstansiya fəaliyyətə başladı, su elektrik stansiyasının tikintisi ilə tanış oldum, Laçın rayonunda beynəlxalq hava limanının təməli qoyuldu, iki tunelin təməli qoyuldu və digər infrastruktur layihələri artıq icra edilməkdədir. Eyni zamanda, biz pilot layihələr kimi Kəlbəcər və Laçın rayonlarını arıqlılıqla və heyvandarlıqla məşğul olan sakinlərini buraya göndərdik, ezam etdik, şərait yaratdıq ki, onlar işə başlasınlar və artıq bu işlərə də start verildi.

Biz, eyni zamanda, Kəlbəcər, Laçın istiqamətində dövlət sərhədimizi möhkəmləndiririk. Bu sərhəd 30 ilə yaxın müddət ərzində ermənilərin əlində idi və biz may ayında qarlar əriyəndən sonra bu sərhədlərə çıxmışdıq, öz mövqelərimizi tutmuşuq, Zəngəzurda yerləşmişik və orada möhkəmlənirik. Bu, bizim torpağımızdır. Ermənistan tərəfindən səslənən fikirlər tamamilə əsassızdır. Biz öz torpağımızdayıq, Qaragöl də bizimdir, başqa yerlər də bizimdir. Biz gəlmişik. 30 il bu ərazi ermənilərin əlində idi. Əgər o sərhəd onların dediyi yerdən keçirdisə, durardılar o sərhəddə. Durardılar, deyərdilər ki, sərhəd budur. Nə oldu bəs? Biz gələndən sonra, durandan sonra dedilər ki, yox, biz düz yerdə durmamışıq. Biz düz yerdə durmuşuq, harada lazımdır, orada durmuşuq və eğer istəsək, harada lazımsa, orada da duracağıq. Onu heç kim unutmasın. Ona görə indi Müdafiə Nazirliyinin və Sərhəd Qoşunlarının xətti ilə bütün sərhəd boyunca - Murovdağdan ta Araz çayına qədər bütün sərhəd infrastrukturunu, hərbi hissələr yaradılır, biz bu sərhədlərdə möhkəmlənirik.

Daxili əhəmiyyət daşıyan 700 kilometr uzunluğunda yolların çəkilişi prosesi gedir. Mən hələ əsas şəhərlərarası yolları kənara qoyuram, o layihələr haqqında kifayət qədər məlumat verildi. Bizim sərhədlərə gedən 700 kilometr yolların çəkilişi prosesi gedir və artıq qış gələndə qədər bu işin təqribən 80 faizi görülməkdir. Yeni, torpaq, çınqıl örtüklə döşənmiş yollar və bu, bizə imkan verəcək ki, həm hərəkət üçün, həm hərbi nöqtəyi-nəzərdən bu bölgələrdə daha da möhkəmlənək. Əlbəttə ki, Azərbaycan-Ermənistan sərhədində biz söz sahibiyik. Bu, təbii və bundan sonra da söz sahibi olacağıq. Ona görə, bu məsələ ilə bağlı bəzən hansısa xarici dairələrdə də qeyri-adekvat fikirlər səsləndirilir. Buna ehtiyac yoxdur. Biz harada lazım bilmişiksə, orada da durmuşuq və eğer bu kimsə narahat edirsə, eğer kimsə əsəbləşirsə, necə deyirlər, getsinlər, su içsinlər.

Bildiyiniz kimi, mənim Sərəncamımla 14 iqtisadi rayon yaradıldı. Onların arasında iki iqtisadi rayonun yaradılması diqqət çəkdi - Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonları yaradıldı. Hesab edirəm ki, bu da çox düzgün addımdır. Bu, həm tarixə əsaslanır, eyni zamanda, gələcəyə əsaslanır. Çünki, həm Qarabağ, həm Zəngəzur bizim tarixi dedə-baba torpağımızdır. Qarabağ iqtisadi rayonunda bütün Qarabağ bölgəsinə aid olan rayonlar birləşdi. Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonunda Şərqi Zəngəzura aid olan rayonlar birləşdi. Qərbi Zəngəzur isə hazırda Ermənistanın nəzarəti altındadır. Ancaq Zəngəzur dəhlizinin çəkilişi nəticəsində əlbəttə ki, biz bu dəhlizdən istifadə edib öz vətəndaşlarımızı dedə-baba torpaqlarımıza qaytaracağıq. Belə planlar var və bu da təbii. Çünki bizim vətəndaşlar indiki Ermənistan ərazisindən, təkcə Zəngəzur mahalından yox, Göyçə mahalından da, - bura ilə həmsərhəddir, - zorla qovulmuşlar və onların tam haqqı var ki, gedib öz dedə-baba torpaqlarında yaşasınlar. Biz bunu sonrakı mərhələyə saxlayırıq.

İndiki mərhələdə bizim əsas vəzifəmiz müharibənin nəticələrini möhkəmləndirməkdir, azad edilmiş torpaqlarda möhkəmlənməkdir. Azərbaycan-Ermənistan sərhədində bundan sonra da mövqelərimizi gücləndirməkdir. Yenidənqurma, bərpa işlərinə artıq start verilib, bu da əsas vəzifələrdən biridir. Keçmiş məcburi köçkünləri azad edilmiş torpaqlara tədricən qaytarmaq da gündəlikdə duran məsələdir. Mən artıq bildirmişəm, Zəngilan rayonunda bir neçə aydan sonra artıq birinci qrup keçmiş köçkünlər yerləşəcək. Eyni zamanda, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli və Xocavənd rayonlarında da pilot kəndlər seçildi. Artıq işlər gedir ki, o kəndlərin bərpasına start verək və vətəndaşları oraya qaytararaq. Ağdam şəhərinin baş planı təsdiqləndi, digər şəhərlərin baş planının təsdiqlənməsi yaxın aylarda nəzərdə tutulur.

Beləliklə, biz bundan sonrakı əsas hədəfləri düzgün müəyyənləşdirərək, bu hədəflərə çatmağa da nail olacağıq. Biz bu gün buradayıq, Kəlbəcərdəyik, Azərbaycanın çox gözəl guşələrindən biri olan Kəlbəcərdəyik və biz bundan sonra burada əbədi yaşayacağıq. Yaşasın Azərbaycan! Eşq olsun Azərbaycan xalqına!

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

Vətəndaş cəmiyyəti, hüquqi dövlət quruculuğu

Çağdaş dünyada istənilən ölkənin daxilində zərərli dini və ya milli qruplaşmalar var ki, onlardan cəmiyyətə gələn terror təhdidləri həmişə aktual olur. Dövlətin isə bir sayılı vəzifəsi cəmiyyəti belə terror təhdidlərindən qorumaqdır. Qorumanın bir variantı güc strukturları ilə təhlükəsizliyin təmin edilməsidir ki, bu həmişə sərəmə vermir. Düzdür, bütün dövlətlərdə güc strukturları bu işlə məşğuldur, amma bütün terror aktlarında güc və xüsusi xidmət orqanlarının əməkdaşları, yalnız hadisə baş verdikdən sonra hərəkətə keçir, araşdırma aparır, günahkarları müəyyən edir. Bəzən isə heç günahkarları da tapmaq mümkün olmur.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən radikal-dini qruplar da zaman-zaman terror aktı törədib. Məsələn, 17 avqust 2008-ci ildə Əbu Bəkr məscidinə iki el qumbarası atıldı. Terror nəticəsində 2 nəfər öldü və 18 nəfər ağır bədən xəsarətləri aldı. Yaralananlar arasında məscidin imamı Qamət Süleymanov da var idi. Azərbaycan polisi terror aktını İlqar Mollaçıyevin rəhbəri olduğu "Meşə qardaşları" qrupunun törətdiyini bəyan etmişdir. Bu hadisədə diqqəti ona çəkmək istəyirik ki, terrorun sifarişçisinin hansı qruplaşma olmasına baxmayaraq, fakt odur ki, hadisəni Azərbaycan cəmiyyətinin üzvü törədib, ikiterəfli zərər məhz bizim topluma dəy-

ir. Yaxud da, dini-radikal qrupların Azərbaycandan Suriyaya mücahidlərin aparılmasını misal gətirmək olar. Hər iki halda cəmiyyət zərər

Terrora qarşı immunitet - vətəndaş cəmiyyəti

çəkdi, itkilər verdi, polis isə yalnız hadisə baş verəndən sonra müdaxilə etdi, araşdırma apardı və s. Bu prosesi önləmək, hadisə baş verməzdən əvvəl onu zərərsizləşdirmək mümkün deyilmi?

Bəli, müasir dünyada istənilən zərərli hərəkət dalğasını önləmək və itkisiz zərərsizləşdirmək mümkündür. Amma bunun üçün ölkədə azad və güclü vətəndaş cə-

miyyəti institutları - media, siyasi partiyalar, qeyri-hökumət təşkilatları, müxtəlif təmayüllü mədəni birliklər, sağlam dini icmalar olmalıdır. Dövlət, məhz bu qurumların geniş spektrli fəaliyyətinin təminatçısı rolunda olmaqla, onların fəaliyyət azadlıqlarını təmin etməlidir. Nəticədə vətəndaş cəmiyyəti institutları toplum üzvlərini müxtəlif profilli mərkəzlərdə birləşdirərək onları marifləndirəcək. Bu, həm təşkilatın yaşaması üçün, həm də dövlət üçün maraqlıdır. Çünki dünyada gedən prosesləri, dinlə mövhumatı, humanitar təşkilatla terror təşkilatını və s. dəyərləri insanlar məhz vətəndaş cəmiyyəti institutlarından öyrənməlidir. Onlar

pərvərlik, vətənsəvərlik ruhunun aşılmasına diqqət etmək lazımdır. 44 günlük Vətən müharibəsi bir daha sübut etdi ki, Azərbaycan gəncliyi öz Vətəni və Dövləti üçün canından, keçməyə hazırdır. Lakin elə gənclərimiz də var ki, muhtəlif təbliğatların təsiri altına düşməyə meyillidirlər. Qeyri-hökumət təşkilatları, eləcə də gənclərlə əlaqəli olan dövlət qurumları, məhz bu qrup gənclərlə marifləndirmə işləri aparmalı onları zərərli təbliğatlardan qorumalıdır. Əks təqdirdə, onları itirə bilirik.

Bu gün Talibanın Əfqanıstanda hakimiyyətə gəlməsi bir müsəlman ölkəsi kimi Azərbaycanı da narahat etməli və gərəkən tədbirlər

dər məhdudlaşdırılırsa, cəmiyyət üzvləri bir o qədər daha çox gizli təşkilatlara, qadağan edilən qruplara qoşulmağa meyilli olurlar. Yeni vətəndaş sözünü qanuni təşkilatlarda deyə bilməyəndə öz yerini gizli və qeyri-qanuni təşkilatlarda axtarmağa başlayır. Ona görə də bu tendensiyanın qarşısını almaq üçün, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının aktivləşdirilməsi vacibdir.

Nəticə olaraq qeyd edək ki, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyətinin genişləndirilməsi bir tərəfdən cəmiyyət üzvlərini özünü cəlb etməklə onun qeyri-qanuni qruplaşmalara qoşulması potensialını kəskin azaldır. Digər tərəfdən isə, institutlar və-

təndaşı hərtərəfli maarifləndirdiyindən, onların qeyri-qanuni qruplaşmaların cənağına keçərək qurbanına çevrilmək ehtimalını azaldır. Vətəndaş cəmiyyətinin inkişaf səviyyəsi nə qədər yüksəkdirsə, o bu iki istiqamətdə bir o qədər səmərəli fəaliyyət göstərəcək. Bu səbəbdən də, müasir dünyanın çağırışlarına cavab vermək və təhdidlərindən qorunmaq üçün, immunitet qazanmalı üçün ölkədə vətəndaş cəmiyyətini sürətlə inkişaf etdirilməli, onlara geniş azadlıqlar verilməlidir. Azad vətəndaş cəmiyyətlərinin mövcud olduğu ölkələrdə dövlət də güclü olur. Vətəndaş və dövlətin vəhdət bütün çətinlikləri aşmağa yardım edir.

Akif Nəsirli

Yazı Azərbaycan Respublikası Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə çap olunub

görülməlidir. Tədbirlər dedikdə heç də biz Özbəkistanda kimi sosial şəbəkələrin bu loklanmasını nəzərdə tuturuq. Söhbət vətəndaş cəmiyyəti institutlarının inkişaf etdirilməsindən və onlara azadlıqların verilməsindən gedir.

Politologiyada aksioma kimi qəbul edilən bir prinsip var ki, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyəti nə qə-

zəif olanda və ya ümumiyyətlə mövcud olmayanda cəmiyyətdə cəhalət baş alıb gedir. Cəhalət olan cəmiyyət isə terror təşkilatları, radikal-dini qruplaşmalar üçün münbit məkana çevrilir. Necə deyirlər, bulanlıq suda balıq tutmaq asan olur.

Bunun baş verməməsi üçün isə ilk növbədə gənclərin milli-mənəvi ruhda tərbiyə olunmalarına, onlarda vətən-

Bir neçə həftədir Sumqayıtda məişət tullantıları poliqlonunda baş verən yanğınlar şəhərin havasını çirkləndirir. Şəhər sakinləri yerli mediada və sosial şəbəkələrdə ekoloji vəziyyəti əks etdirən foto-lar, videolar paylaşaraq narazılıqlarını ifadə edirlər. Qeyd olunur ki, tez-

yayılan kəskin qoxunun səbəbi təkə ətrafda yandırılan zibil tullantıları deyil: "Həm də kimya zavodundan havaya buraxılan zəhərli qazlar insanları narahat edir. Həmin zavodlar bunu gecə saat 4-dən sonra edirlər ki, ətrafa yayılan qara tüstünü sakinlər görməsin. Yəni ərazidə yanğın olmayan vax-

diaya bildirib. Onun sözlərinə görə, bu, problemin birdəfəlik həll yolu deyil: "Qısa zamanda bu ərazidə müasir standartlara cavab verən yeni məişət tullantıları emalı zavodu tikilməlidir. Bunun üçün layihələr hazırlanaraq, dövlət qurumlarına təqdim olunub".

Baş verən hadisələrin bir daha təkrarlanmayacağını bildiren icra nümayəndəsi sakinlərdən üzr istəyib. Amma hadisədən bir neçə gün sonra yanğınlar yenidən baş verib və Sumqayıt şəhəri tüstüyə qərqlənib. Sakinlərin verdiyi məlumatlara görə, problemi artıran səbəblərdən biri sözügedən əraziyə Abşeron və Qaradağdakı yaşayış məntəqələrindən də zibil gətirilməsidir. Həmçinin Sumqayıt şəhəri ətrafındakı yaşayış məntəqələrinin tullantıları da ora

və müəyyən edildi ki, orada yanğın baş verməyə belə, dəm qazının miqdarı normaldan dəfələrlə artıqdır. Bunun da nəticəsində tüstülənmə baş verir ki, öz növbəsində şəhər ərazisində xoşagəlməz qoxunun yayılmasına gətirib çıxarır".

Şəhər sakini Soltan Fərəcov isə düşünür ki, kəsilən cərimələrin heç bir xeyri yoxdu, illərdi bu problem onları boğaza yıxıb. "Bu insanlara kim ixtiyar verib ki, 1 milyona yaxın sakinin sağlamlığını təhlükə altına atsınlar", - deyər o sual edir.

Başqa bir həmsöhbətimiz isə bildirir ki, bu poliqlonlar özəlləşdirməyə açılarsa və dövlət tərəfindən onu alan şirkətlərə güzəştlər edilsə, problem həllini tapa bilər: "Çünki dövlət tərəfindən bu sahəyə ayrılan vəsait bəzi məmurlar tərəfindən mənimməni-

"120 manatlıq qaz limiti niyə yanvarın 1-dən hesablanır?"

"Azəriqaz"dan şikayət

Binəqədi qəsəbəsi, 3-cü mədən, korpus 120 ünvanında yaşayan paytaxt sakini Vüqar Ələsgərov "Azəriqaz"dan şikayətçidir.

Şikayətçi "Azəriqaz"ı Tarif Şurasının son qərarını pozmaqda ittiham edir.

"Bu günlərdə smart kartla qaz sayğacını yüklədikdə bütün məbləğ borcun ödənilməsinə gəldi. 104 xidmətinə zəng edib bildirdim ki, mənim qaz borcum yoxdur, 220 manatlıq limiti keçməmişəm. Üstəlik Tarif Şurasının yeni qərarı ilə hesablanma qaydası iyunun 1-dən qüvvəyə minib. Mənə bildirildi ki, qərar iyunun 1-dən qüvvəyə minməyə də, limit 2021-ci il yanvarın 1-dən hesablanır. 120 manatlıq limiti keçdiyiniz üçün ödədiyiniz məbləğ borca hesablanıb".

Vüqar Ələsgərovun sözlərinə görə, 104 xidmətinin əməkdaşı ilə telefon danışığı zamanı mübahisə etməyin mənasız olduğunu anlayıb. "Dərd odur ki, limitin yanvarın 1-dən hesablandığını indi öyrənən mənim kimi yəqin ki, cəmi-cümlətanı bir neçə şəxsdir. Vətəndaşların əksəri Tarif Şurasının qərarının iyunun 1-dən qüvvəyə mindiyini düşünərək limiti keçməsinə hələ çox qaldığını düşünür. "Azəriqaz" da əhalini bu barədə xəbərdar etməyib. Bu istehlak birliyinin Tarif Şurasının qərarını pozduğu da açıq-aşkardır. Mövzunun ictimailəşdirilməsinə böyük ehtiyac olduğunu düşünürəm".

Qeyd edək ki, iyunun 30-da Azərbaycan Respublikası Tarif (qiymət) Şurasının növbəti iclasında qəbul edilmiş qərara əsasən, tarif tənzimləməsində optimal yanaşma tətbiq olunmaqla əhali abonentlərinin təxminən 51 faizini (5 milyon nəfər) əhatə edən istehlakçılar üzrə təbii qazın illik istehlak həcmindən 1200 kubmetrədək (1200 kubmetr daxil) olan hissəsi üçün tarif dəyişdirilməyib və hazırkı (1 kubmetr üçün 10 qəpik) səviyyədə saxlanılıb.

İstehlak edilən qazın 1200-2500 kubmetr (2500 kubmetr daxil) olan hissəsi üçün 1 kubmetr üçün 20 qəpik, 2500 kubmetrdən çox olan hissəsi üçün isə 25 qəpik müəyyənləşdirilib.

Qeyd edilməlidir ki, əhali abonentləri üçün müəyyən olunan tarif sistemi böyük sahəyə malik yaşayış evlərini daha qənaətcil istilik sistemlərindən istifadəyə sövq edəcək. İclasda aztəminatlı əhali təbəqəsi üçün kommunal tariflərin artırılmasının həmin təbəqənin gəlirlərinin artırılması istiqamətində atılan addımlarla uzlaşdırılmasının önəmi qeyd edilib.

Qəbul edilmiş tarif artımı modeli bir sıra sahələr üçün güzəştli tarif sisteminin saxlanılmasını nəzərdə tutur. İqtisadi dirçəlişin təmin edilməsi məqsədilə sənaye və kənd təsərrüfatı sahələrinə verilən təbii qazın tarifi bu mərhələdə dəyişdirilməyərək mövcud 20 qəpik səviyyəsində saxlanılıb.

Sonda bildirilir ki, Tarif Şurasının qərarı 1 iyul 2021-ci il tarixindən qüvvəyə minir.

"Azəriqaz" İB-nin mövzu ilə bağlı mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

tez baş verən bu hadisə nəticəsində insanlar boğulmaq həddinə çatırlar. Şikayətlərə, narazılıqlara isə reaksiya

tlarda da bu pis qoxunu hiss etmək mümkündür".

Sakinlər sosial şəbəkələrdə yazırlar ki, Sumqayıt Şəhər İcra Haki-

SUMQAYITI KİMLƏR VƏ NECƏ ZƏHƏRLƏYİR?

Milyona yaxın insanın sağlamlığı təhlükə altındadır

verilsə də, hələ ki, problem həllini tapmayıb.

"Düşünürük ki, ərazidə zibil tullantıları qəsdən yandırılır", - deyər Sumqayıt sakinlərindən biri söhbətində bildirib. Adının çəkilməsini istəməyən şəxs qeyd edir ki, bu üsulla ərazidəki zibil tullantılarını məhv etməyə çalışırlar. Ətrafa yayılan pis qoxu, üstəlik, tez-tez zibil qalaqlarının yandırılması nəticəsində yaranan tüstü sakinlərin həyatını dözülməz hala gətirib. "Kəskin qoxu səbəbindən qapı, pəncərəmizi açma bilmirik. Havaların isti keçməsi isə bir yandan bu ha-

miyyətinə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə (ETSN) müraciət ünvanlayıblar. Nəticədə, İcra Hakimiyyəti nümayəndələri sakinlərlə bərabər əraziyə baxış keçirib və onların suallarını cavablandırılıblar. Qeyd ediblər ki, zibillik qəsdən yandırılmayıb, yanğın "təbii səbəblərdən" baş verib və bir daha təkrarlanmayacaq. "Aparılan monitorinqlərin nəticəsində məlum olub ki, tullantıların tərkibində qaz miqdarı normaldan artıqdır, bu da öz növbəsində yanğınlar səbəb olur. Problemin qısa müddətli həlli kimi hazırda həmin yanğın əra-

daşınır. Ona görə də, bu şəhərə mütəmülq şəkildə tullantıların təkrar emal zavodu lazımdır ki, ekoloji fəlakətin qarşısını almaq mümkün olsun.

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyindən (ETSN) verilən açıqlamaya görə, Sumqayıt məişət tullantılarının idarə olunması poliqlonunda ciddi nöqsanların olduğu yerli icra orqanlarının nəzərinə çatdırılıb: "Həmin poliqlonun idarə edilməsi ilə məşğul olan "Sumqayıt Şəhər Təmizlik Departamenti" MMC cərimələnib. 2021-ci ilin yeddi ayında beş akt, iki inzibati protokol tərtib edilib. Son dəfə 4 800 manat məbləğində cərimə yazılıb. Lakin bu cərimələrlə problem həllini tapmır. Bu gün biz həmin əraziləri monitorinq etdik

li, onlar da çarə olaraq, heç bir xərc tələb etməyən yandırılma üsulunu seçirlər".

"Təmiz Şəhər" Açıq Səhmdar Cəmiyyətindən (ASC) bildirildi ki, Sumqayıtda tullantıların idarə olunması məsələsi onların fəaliyyət dairəsinə aid deyil.

Qeyd edək ki, müxtəlif vaxtlarda dərc olunan ekoloji statistiklərə görə, Sumqayıt MDB məkanında ən çirkli şəhərlər arasında 15-ci sıradadır. Abşeron yarımadası ərazisindən il ərzində havaya 1 milyon ton zəhərli qaz buraxılır ki, bunun da 40%-i Sumqayıtın payına düşür. Bu şəhərdə ortalama bir insan ömrü 54-56 yaş aralığındadır.

Elvin Bəyməmmədli

disəni ekoloji fəlakətə çevirib", -Sumqayıt sakini vurğulayıb.

Şəhərin başqa sakini isə qeyd edir ki, ərazidən

zisinin torpaqla örtülməsinə başlanılıb", Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətinin nümayəndəsi Gündüz Əliyev yerli me-

III YAZI

(əvvəlki ötən sayımızda)

5) Fatihə surəsinin mövzula-
rıFatihə Qurani-Kərimin özəti-
dir, belə ki:

- Allah-doxsan doqquz adın (əsmə-i hüsnə) izah etdiyi xas (xüsusi deyil, xas, Onun kimisi yoxdur) isimdir;

- Əl-həmdülillah – bütün zat və kamal sifətləri əhatə edir;

- Rəbb-il ələmin – bütün feili və kövni sifətləri əhatə edir;

- Ər-Rəhman, Ər-Rəhim – rəhmət olan dini əhatə edir;

- Maliki yəvmid-din – Son saat, Qiyamət, axirət, cənnət və cəhənnəmlə bağlı ayələri əhatə edir;

- İyyakə nəbudu – bütün ibadət-
ləri əhatə edir;

- Və İyyakə nəstəin – ibadətlərdə tövhid və ixlası əhatə edir;

- İhdinas-sirətəl – müstəqim – əxlaq, inanc, ibadət və bəşəri münasibətlərə aid bütün doğruları əhatə edir;

- Sirətəlləzində ənəmtə əleyhim – bütün (keçmiş) yaxşılıqları əhatə edir;

- Şayril-mağdubi əleyhim və ləddallin – bütün (keçmiş) azğılıqları əhatə edir;

- Fatihə uca Allahın təkliyini, bənzərsizliyini ifadə edir;

- Fatihə deyir ki, O, kainatın yaradıcısıdır;

- Fatihə deyir ki, yaradılan hər şey varlığını Ona borcludur;

- Fatihə deyir ki, O, həyat verən rəhmət qaynağıdır;

- Fatihə deyir ki, insanın qarşısında məsuliyyət daşdığı tək varlıq Odur;

- O, həqiqi rəhbərdir, yardım edən tək gücdür;

- Fatihə insanı doğru işlərə, saleh əməllərə, xeyiri çoxaltmağa çağırır;

- Fatihə insana ölümü, axirəti, hesabı cənnət və cəhənnəmi tanıdır;

- Fatihə deyir ki, insan bu dünyadakı əməllərinin hesabını verəcəkdir;

- Fatihə deyir ki, iki dünya bir-birinə bağlıdır, hesabdan qaçış yoxdur, bu dünya axirətin tarlasıdır;

- Fatihə deyir ki, uca Allah elçiləri vasitəsi ilə mesajlarını insanlara çatdırmışdır. İnsanın vəzifəsi "nemət verilmişlərin yoluna" tabe olmaqdır;

- Fatihə insanı azmışların və qəzəbə düşmüşlərin yolundan çəkindirir;

- Fatihə insanın könüllü, inanaraq, anlayaraq uca Allaha təslim olmasını istəyir;

- Fatihə deyir ki, qulluq ancaq uca Allahadır;

- Fatihə duaların ən gözəlidir;

- Fatihə insan həyatını nizamlayan ölçülər qoyur;

- Fatihə tövhid əqidəsinə dəvət edir;

- Fatihə deyir ki, əqidə mücərrəd anlayış deyil, onun meyvasi, təsiri, dəlili olan işləri var, yəni iman sübut istəyir;

- Fatihə həmdlə başlayır, insana axirəti tanıdır, ibadəti, yardım istəməyi, hidayəti, uca Allahın yolu ilə gətməyi öyrədir;

- Fatihə deyir ki, doğru həyat ölçülərini uca Allahın qoyduğu həyatdır;

- Fatihə deyir ki, tək olmaq uca Allahın haqqıdır;

- Fatihə deyir ki, insan olaraq yaradılmağın şükri Ona təslim olmaqdır;

- İslamın əsası Allahu tanımaqdır, Fatihə Onu tanıdır;

- Fatihə deyir ki, O, çox şəfqətli bir Allahdır;

- Fatihə deyir ki, O, aləmlərin Rəbbidir;

- Fatihə deyir ki, gerçək yardımçı, insanı hidayətə yönəldən Odur;

- Fatihə deyir ki, O, əl-Malik olan Allahdır, idarəçiliyində tayı-bərabəri yoxdur, bu dünya və axirətin sahibi Odur;

- Fatihə deyir ki, ibadətərin ən gözəli ixlasla, səmimi, inanaraq ediləndir;

- Fatihə uca Allahdan başqasına qulluğu rədd edir;

- Fatihə deyir ki, insan azadlığının əsası Ona təslim olmaqdır;

- Fatihə deyir ki, İslam inancının əsası uca Allaha və axirət gününə inanmaqdır;

- Fatihə deyir ki, uca Allaha gedən yol elçilərin, sədiqlərin, şəhidlərin, saleh əməli olanların yoludur;

- Fatihə deyir ki, doğru yoldan azmağın təməli pis örnəklərdir, onlar azmış və qəzəbə düşmüşlərdir;

- Fatihə Allah, Ər-Rəbb, Ər-Rəhman, Ər-Rəhim, əl-Malik adlarını tanıdır;

- Fatihədə insan bu sifətləri ilə tanınan uca Allaha yönəlir, "yalnız Sənə" deyir, şirkə yol açmaqla hər düşüncə və əməli rədd edir, başqasına qulluğun, başqasından istəməyin haram olduğunu vurğulayır;

- Fatihədə qulluq (ibadət) yardımdan öncə gəlmişdir, ancaq Sənə qulluq etdiyimizə görə ancaq Səndən istəyirik, yəni qulluq yardımı yol açıdır;

- Fatihə deyir ki, insan uca Allahın yardımına möhtacdır;

- Fatihə deyir ki, uca Allahdan istənəcəkdir ən önəmli nemət hidayətdir;

müqavilənin mətnidir. Allah Rəsulunun sünnəsi ilə sabit olan "amin" müqavilənin altındakı imzadır. O buyurur: "Fatihə oxuyan insana mələklər də amin deyər. Kimin aminini mələklərin aminini ilə üst-üstə düşsə, onun duaları qəbul olunar". İnsanı dəyişdirmə gücü olan, gerçək fəate adına sahib Qurani-Kərim insanın ürəyinin qapılarını Fatihə açarı ilə açar"; (Mustafa İslamoğlu, Kuran surelərinin kimliyi, İstanbul, 2011, s. 21)

- Fatihənin mövzuları ilə bağlı görkəmli təfsir alimi Səid Havva bu ümumiləşdirici sözləri yazır: "Fatihə surəsinin ümumi mənalarnı qısaca belə ifadə etmək olar: yeddi ayədə ibarət olan bu şərfli surə uca Allaha həmd etməyi, Onu şanına layiq bir şəkildə uca sifətlərindən ayrılmayan gözəl adlarla xatırlayıb öyməyi, din

linməsi, inanılması zəruri olanlar" və "edilməsi zəruri olanlar" olaraq iki yerə bölmək olar. Birincisində Allah, peyğəmbərlik, qeyb ələmi ilə bağlı bilgilər, öyüdlər, misallar, hikmətlər, qissələr yer tutur. İkincisində isə ibadətlər, həyat nizamı kimi əməli, əxlaqi hökmlər, təlimlər var. Fatihə surəsi bunları ya sözü, özü (məsajları) ilə ehtiva edir, ya da bu məsələlərdə ağılı önünü açaraq onlara işıq tutur"; (Kuran yolu, türkce meal ve tefsir, Ankara, 2003, s.4)

Fatihə surəsində "həmd Allaha məxsusdur" ayəsi uca Allahın həmdə (öyüye, tərifi, ucaltmaya) layiq bütün sifətlərini əhatə edir, "aləmlərin rəbbi" ifadəsi yaratma və feili sifətlərini, Rəhman və Rəhim adları uca Allahın insanlara rəhmət və mərhəmətindən qaynaqlanan din qaydalarını, "cəza

genişləndirərək davam edir, o biri surə və ayələr də bunlarla bir bütünlük yaradaraq hər qabiliyyət və zəhin səviyyəsinə uyğun üslublarla açıqlığa qovuşur". (Kuran yolu, göstərilən qaynaq, s. 4-5)

6) İSTİAZƏ – ŞEYTANIN ŞƏRİNDƏN UCA ALLAHA SİĞİN!

"İstiazə" sözünün mənası "şeytandan uca Allaha sığınmaq"dır. İstiazənin açılımı "Əuzu billahi minəş-şeytan-ir rəcim" cümləsidir, anlamı "qovulmuş şeytandan Allaha sığınırım"dır.

Mömin hər işə istiazə ilə başlayar. Fatihəsiz qiraət (namazdakı oxu) olmadığı kimi, istiazə olmadan da Fatihə yarımçıq qalar. Biz namaz qılarkən öncə bədənimizi pisliklərdən təmizləyirik. İstiazə də ağıl, qəlb və ruhumuzu şeytanın vəsvəələrindən, bütün mənəvi kirlərdən arındırmaqdır. İstiazə niyyət təmizliyidir, niyyət bir işi hansı məqsədlə yerinə yetirdiyini bilmək, işinin mənasını qavramaq, özünü uca Allahın hüsurunda hiss etmək, Onun səni gördüyünə, bildiyinə, eşitdiyinə inanmaqdır. Bu hal içində olan insana şeytan vəsvəə verə bilməz, uca Allah buyurur ki, mömin (varlığını Ona təslim etmiş insan) qullarına şeytanın təsir imkanı yoxdur. (Nəhl, 16/98-100) İstiazə insana bu ölçüləri verir:

- istiazə etmək ilahi əmrdir: "Qurani-Kərimdən hər hansı bir ayəni oxumazdan öncə istiazə edil-

məlidir;

- hər işə istiazə ilə başlamaq doğrudur;

- şeytan insanın açıq düşmənidir;

- şeytan insanı doğru yoldan çıxarmağa çalışır;

- uca Allahın qovduğu, rəhmət və bərkətdən qovulmuşdur; istiazə dost ola bilməz;

- şeytan "Adəm üçün səcdə et!" əmrini yerinə yetirməmişdir;

- şeytan təkəbbürlü olduğuna görə mələklər ələmindən qovulmuşdur;

- təkəbbürlü olanlar şeytanın dostlarıdır, onları şeytanın aqibəti gözləyir;

- şeytanın vəzifəsi insanları uca Allahın yolundan, rızasından, xeyir və bərkətdən ayırmaqdır; (Əraf, 7/11-17)

Ardı var...

FATİHƏ SURƏSİNİN
MESAJLARI

dir;

- Hidayət doğru yoldur, onu istəyən insan (insan hidayəti istəməlidir), ona yönəldən uca Allahdır;

- Fatihə deyir ki, mərifətsiz (uca Allahu tanımaq) ibadət olmaz, öncə Onu tanı (Fatihə ilk ayələrində uca Allahu tanıdır);

- Fatihə deyir ki, ümmət olun, surədə ümmət vurğusu daşıyan "biz" var: "Ancaq Sənə qulluq edirik (biz), ancaq Səndən istəyirik (biz), bizi doğru yola yönəlt", İslam ümmətinin bir parçası ol, ey insan!;

- Fatihə deyir ki, tərbiyədə ümmət şüurunu ilk sıraya qoyun, övədlərinizə ümmət şüuru verin, uca Allahın ipinə (Qurani-Kərimə) sımsız sarılın, Ondən ayrılmayın, vəhdətdə bərkət, parçalanmada zillət var;

- Fatihədə Allah-insan münasibətlərinin dəyişməz ölçüləri var: Allahdan insana rəhmət, vəhy enir, insandan uca Allaha dua, ibadət yüksəlir;

- Fatihə "İlahə illallah" ("Allahdan başqa ilah yoxdur") tövhid cümləsinin açılımdır;

- Fatihə kimlər kimi olun əmri verir – nemət verilənlər kimi olun!;

- Fatihə kimlər kimi olmayın əmri verir – azmışlar və qəzəbə düşmüş olanlar kimi olmayın!;

- Fatihə Allahla insan arasında bir müqavilədir. İlk üç ayə Allahu tanımaq bir həmdir (öyü, tərifdir). Son üç ayə insanı tanıdan bir duadır. Ortadakı ayə ("ancaq Sənə qulluq edirik, ancaq Səndən istəyirik...")

günü olan ölümdən sonra dirilməyi, zikri, Allahın qullarını Ondən istəməyə irşad etməsini, öz gücünə güvənməməyi, ibadəti yalnız uca Allaha xas qılmağı, yalnız Onun uluhiyyətini qəbul etməyi, Onu ortağı, bənzəri olmaqdan tənzih etməyi, dosdoğru din olan sirati-müstəqimə yönəlməsini Ondən istəməyi və bu dosdoğru yol üzərində sabit qılmasını (ayırmamasını) diləməyi ehtiva edir. Bu dosdoğru yol hesab günündə nəim cənnətlərində olan, bu dünyada insanlara doğru yolu göstərən elçilərin, sədiqlərin, şəhidlərin, salehlərin yanına aparır. Beləliklə, bu surə hesab günü nemət verilmişlərə birgə ola bilmək üçün insanı saleh əməllərə təşviq edir, batıl yolla gedənlərə birlikdə olmamaq üçün də azmışların və qəzəbə düşmüşlərin yolundan çəkindirir"; (Səid Havva, əl-Əsas fit-təfsir, İstanbul, 1989, s. 40-41)

- bu surə Qurani-Kərimin mənə, bilgi və hökmlərini özət biçimdə ehtiva edir. İlahi kitabın hədəfi insanların bu dünyadakı həyatının uca Allahın iradə, riza və nizamına uyğun olmasını təmin etmək, onu axirət saadətində qovuşdurmaqdır. Bu hədəfin gerçəkləşməsi üçün əmr və yasaqlara ehtiyac var. İnsan bilməli, inanmalıdır ki, bu əmr və yasaqların qaynağı mülkün gerçək sahibi olan uca Allahdır. O, insanın imanını dəstəkləmək üçün mükafat və cəza vəd etmiş, cənnət və cəhənnəm yaratmışdır: "... Qurani-Kərimin bilgi, tərbiyə və təlimatla bağlı bütün məzmununu "bi-

ve hesab gününün sahibi" təyini qiyaməti və axirəti, "yalnız Sənə qulluq edirik" ayəsi iman, ibadət və sosial nizamı, "yalnız Səndən istəyirik" cümləsi əməllərdəki ixlası (şirkətsiz iman), ibadətə bir tek Onun rızasını qazanmaq üçündür, tövhidi (Allahdan başqa ilah yoxdur, Ondən başqasına qul olmaq, Ona məxsus sifət və feilləri başqa bir varlığa aid etmək haramdır) əhatə edir;

"Bizi doğru yola yönəlt" ayəsi ibadət, nizam, düşüncə və əxlaq ölçülərinə, "nemət verdiklərinin yoluna ..." ifadəsi keçmişdə yaşamış örnək nəsilərə, millət və cəmiyyətlərə, "qəzəbə düşmüşlərin və azmışların yoluna deyil" bölməsi də ibarət olan (yaxşıdan örnək, pisdən ibarət alınar) keçmiş toplusuqlara işarə edir: "... Deyə bilərə ki, bəsmələnin əvvəlindəki "bi" ədatından başlayaraq bəsmələyə, sonra Fatihəyə, davamında bütün Qurani-Kərimə doğru ilahi sirlər pərdə-pərdə açılmaqda, içi mənalara dolu dar həcmdən geniş həcmdə doğru irəliləyən ilahi tərbiyənin işığı aləmlərə yayılmaqdadır. "Bi" ədatındakı "musahəbə" ("bərabərlik") və "istianə" ("yardım istəmə") mənalari qul ilə Allah münasibətinin, dolayısı ilə dinin hədəfinin bütünüdür əhatə edir. Bəsmələnin yerdə qalan bölməsi ilə Fatihə bu münasibəti (yol ikiyeönüldür: insandan uca Allaha, uca Allahdan insana-insandan Ona qulluq, əməl, dua yüksəlir, Ondən insana rəhmət, xeyir, bərkət enir – S.H) daha da

məlidir;

- hər işə istiazə ilə başlamaq doğrudur;

- şeytan insanın açıq düşmənidir;

- şeytan insanı doğru yoldan çıxarmağa çalışır;

- uca Allahın qovduğu, rəhmət və bərkətdən qovulmuşdur; istiazə dost ola bilməz;

- şeytan "Adəm üçün səcdə et!" əmrini yerinə yetirməmişdir;

- şeytan təkəbbürlü olduğuna görə mələklər ələmindən qovulmuşdur;

- təkəbbürlü olanlar şeytanın dostlarıdır, onları şeytanın aqibəti gözləyir;

- şeytanın vəzifəsi insanları uca Allahın yolundan, rızasından, xeyir və bərkətdən ayırmaqdır; (Əraf, 7/11-17)

Ardı var...

Siracəddin Hacı

O yolun sonunda ...

Nə işıq gələn, nə də başqa tərəf var

Kriminal hadisələr kiminsə gözləmədiyi anda, saatda, yer və məkanda baş verə bilər. Necə deyirlər, onun vaxtı-məqamı yoxdur. İnsan gözləmədiyi anda istənilən motivli cinayət hadisəsinin qurbanı ola bilər. Hər halda, heç kim belə qurbangetməni könüllü seçmir.

Lakin qarşı tərəfin qurban seçimini könüllü, yoxsa məcbur

rən etməsinə dair birmənalı fikir söyləmək mümkün deyil. Dəlillər, sübutlar, iş materialları, hadisənin motivinə dair şübhəli məqamlar... Bir sözlə, xüsusi sahənin bu kimi ifadələriylə desək, onlar hadisəni incələməyə və ondan konkret nəticə çıxarmağa yardımçı olur.

Bəli, yardımçı olur. Fəqət hadisədən zərər çəkənlərə bunun hansısa mənada kömək edəcəyini düşünmək işin görünən, publikaya hesablanmış tərəfidir. Cinayət hadisələrinin olmaması, olsa belə, daha da artmaması, kütləvi şəkil almaması üçün onların ictimailəşdirilməsi mütləqdir.

İşin, hadisənin görünməyən tərəfində isə zərərçəkmişin itirdiyi ilə bir ömür boyu məhv olması, bu olaydan sonra yaşamağın anlam-mənasının qalmaması var. Hər halda, bunu yaşayanlar bilir, anlayır və bir ömür boyu canlı cəsəd kimi var olur...

Bu ilin altı ayı ərzində isə ölkədə 14 928 cinayət faktı qeydə alınıb. Və bu da keçən ilin müvafiq dövrünün göstəricisindən 12 faizdən də çoxdur. Onların içində həyat və sağlamlıq əleyhinə olanlar, sağlamlığa qəsdən zərər vermələr, şəxsiyyət əleyhinə, iqtisadi sahədə törədilənlər, ictimai təhlükəsizlik və ictimai qayda əleyhinə olanlar var. Əhalinin hər 100 min nəfərinə hesabıyla qeydə alınmış cinayət hadisələrinin sayı da

əvvəlki dövrlə müqayisədə 15 bənd artıb...

Cinayət hadisələrinin statistikasını aparmaq onu yada salmaqdan daha çox, baş verənləri təkrar yaşamaq, kiməsə yenidən yaşatmaq demək olardı. Amma nə etməli?!

Rəqəmlərə üz çevirmədən söhbətimizin məğzine qayıdaq. Cinayət əməli törətməyə yönələnlerin də vaxtında, bir an öncə o yoldan qayıtmasını arzulayanlardan, bəzi halda, hətta dua edənlərdən olaq.

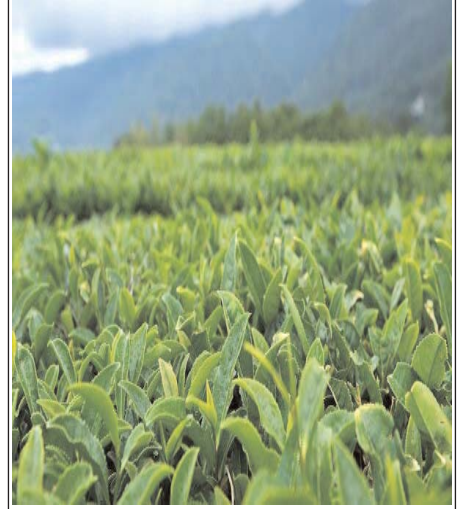
Çünki cinayət yoluna ayaq basmaq yolsuzluqdan başqa heç nə deyil...

Fərqi nədir, onun mahiyyətində cəmisi 6 manatdan ötrü ev yaranlar...

Övladı qız uşağı olduğu üçün onu öldürməkdən çəkinməyəcək dərəcədə qəddar olub ürək yandıranlar...

Və sair və ilaxır dayanır. Dediym kimi, yol cinayətə doğru getdisə, onun nə işıq gələn, nə də başqa tərəfi var.

Nigar Orucova

Çay istehsalı yerli tələbatın 5 faizi qədərdir

Sovetlər dönəmində isə bu göstərici 20 dəfə çox - tələbatın 100 faizi həcmində olub

Bu ilin yanvar-iyul aylarında Azərbaycan 36 milyon 946 min ABŞ dolları dəyərində 8 732 ton çay idxal edib.

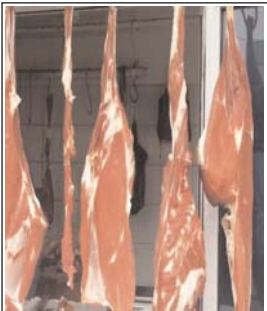
Dövlət Gömrük Komitəsi bildirir ki, bu, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 2 milyon 887 min ABŞ dolları (8,4 %) və 330 ton (3,9 %) çoxdur. Hesabat dövründə çay idxalı Azərbaycanın ümumi idxalının 0,59 %-ini təşkil edir.

Azərbaycanda çay əsasən Lənkəran, Astara, Masallı, Zaqatala, Qax və Balakəndə yetişdirilib. Hazırda Zaqatala, Qax və Balakən rayonlarında demək olar ki, çay becərilir, plantasiyalar məhv edilib, həmin torpaqlardan müxtəlif təyinatlar üçün istifadə olunur. Halbuki, Zaqatala rayonunda yetişdirilən çay Şir-Lankanın Darcilink yamaqlarında yetişdirilən, dünyaca məşhur olan Seylon çayından daha keyfiyyətli olduğu üçün sovetlər dönəmində həmin rayonun çayı, yalnız ixracat üçün nəzərdə tutulub.

Hazırda çayçılıq Azərbaycanın kənd təsərrüfatında çəkisini itirir. Sovet dövrü ilə müqayisədə çay plantasiyaları 20 dəfəyədək azalaraq, təxminən 2000 hektara qədər aşağı düşüb. Azərbaycanda hər il 10 min tondan artıq çay istehlak edilir. Bunun cəmi 5 faizi, yəni 500 tonu ölkədə istehsal olunur.

Halbuki, Azərbaycan yerli tələbatı təmin edəcək qədər çay istehsal etmək potensialına malikdir, bunu sovetlər dönəmində nümayiş etdirib. Daxili istehsalın zəifləməsi səbəbi ilə hər il çay idxalına 40-50 milyon ABŞ dolları vəsait ölkədən çıxarılır. Halbuki, hər il çay plantasiyalarının genişləndirilməsinə bircə milyon dollar ayırsaq, ildə 100 hektar çay plantasiyası salmaq mümkündür. Cəmin 2-3 ildən sonra həmin plantasiyalar tam gücü ilə məhsul verə bilər.

Ekspertlərin fikrincə 1 hektar çay plantasiyasının salınması və becərilməsinə 30-50 min manat vəsait lazımdır. Akif

Vətəndaşlar "Elmlər Akademiyası"ndakı səkiddə ət satışına etiraz edir

Paytaxtın Yasamal rayonu ərazisində, Zəhid Xəlilov 57-61 ünvanında ət satışı budkası qoyulub. Orada yaşayan sakinlər, ətrafdakı mağaza və obyekt sahibləri bu barədə bizə şikayət ediblər. Şikayət də ondan ibarətdir ki, Bakı Dövlət Universitetiylə üzbəüz küçədə, sakinin kənarında ət satışı məntəqəsinin təşkil edilməsi məntiqlişiz olmaqla bərabər, gigiyenik-sanitariya baxımından da düzgün deyil: "Həmin ünvanda yaşayan sakinlər "Mərmər" ət satışı məntəqəsinin onların binasının düz qabağında yerləşdirilməsindən narazılıq etdirlər. Onların şikayəti əsasında məntəqə bir qədər kənara sürüşdürülərək yerləşdirildi. İndi də bizim mağazalar və ətrafda yaşayan sakinlər, küçədən, səkiddən keçənlər bundan narazıdır. İddia edirlər ki, orada heyvan kəsilməyəcək. Bu, küçə şəraiti olduğu üçün onsuz da mümkün deyil. Yəni başqa yerdə kəsilməyən heyvanların bu məntəqədə satışının təşkil olacağı deyilir. Biz buna qəti razi deyilik. Şikayətimiz israrlıdır. Məntəqənin buraya gətirilən kimi betonlanması onun yerindən tərpətilməyəcəyi anlamına gəlir. Səkinin kənarında, mərkəzi yerdə, insanların sıx gəliş-gedişi şəraitində ət məhsulunun satılması nə dərəcədə düzgündür? Ət satışı üçün başqa bir yer yoxdurmu?"

Vətəndaşların şikayətini nəzərə alaraq Yasamal rayon İcra Hakimiyyətinə müraciət etdik. İH-nin ərazi idarəetmə şöbəsinə bildirildi ki, bu məsələ Bakı Şəhər Ticarət və Xidmət Departamentinə aiddir. Sözügedən qurumdan isə deyildi ki, həmin ünvandan artıq neçənci dəfədir ki, şikayət gəlir: "Bu məsələ birbaşa Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə yerli icra hakimiyyətinin məsuliyyətidir. Onlar özlərinə aid olanı bizə niyə yönləndirirlər?"

"Mərmər" ət köşklərinin bizə qəti aidiyyəti yoxdur. Biz başqa köşkləri qoyuruq".

Şikayətlə bağlı Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə ünvanladığımız sorğuya cavab olaraq söyləndi ki, paytaxtın heç bir yerində qanunsuz köşk qoyula bilməz. Eyni zamanda, qurumdan söz verilib ki, bu şikayət yaxın zamanda araşdırılaraq bizə məlumat verəcək.

Nigar

Avqustun 16-dan etibarən Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin və onun qurumlarının qəbul mərkəzlərində, habelə DOST mərkəzlərində vətəndaşların qəbulu və müraciətlərinə baxılması, yalnız peyvənd olunmaları və ya COVID-19-dan sağalaraq immunitetə malik olmaları barədə təsdiqedicə sənəd (COVID-19 pasportu) olduqları halda həyata keçirilir.

Nazirlikdən verilən məlumata görə, eyni zamanda, vətəndaşların Nazirliyin elektron xidmətlərinə etdikləri müraciətlərə baxılması da

pun əksəriyyəti peyvənd olunmaqdan qorxur və bəlkə də haqlıdır. Nazirlik zəhmət çəksin, hər bir qrumunun qarşısında pulsuz ekspress-test məntəqəsi açsın, yoxlasınlar, sağlamları qəbul etsinlər, xəstələri də müalicəyə göndərsinlər. Belə alternativ yol olduğu halda, vətəndaşın konstitusion hüquqlarını pozmaq olmaz".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu isə məsələ ilə bağlı dedi ki, sözügedən qadağalar qanunla 1 sentiyabırdan tətbiq edilməli idi: "Nazirlik bunu öz təşəbbüsü ilə yarım ay ertələyə bilməz, bu qanun pozuntusudur. Amma 1 sentiyabırdan başlaya-

Səadət Bənənyarlı: "Alternativ yol olduğu halda, vətəndaşın konstitusion hüquqlarını pozmaq olmaz"

Peyvənd olmayanlar ƏƏSMN qurumlarına buraxılmayacaq!

Novella Cəfəroğlu: "Nazirlik bunu öz təşəbbüsü ilə yarım ay ertələyə bilməz, bu qanun pozuntusudur"

COVID-19 pasportuna malik olmaları barədə məlumat daxil edildiyi (o cümlədən ünvanlı dövlət sosial yardımı ilə əlaqədar müraciət zamanı Ərizə-bəyan-namədə qeyd edildiyi) halda həyata keçirilir.

Nəzərə almaq lazımdır ki, sözügedən nazirliyə müraciət edən vətəndaşların hamısı sosial müdafiyyə ehtiyacı olanlardır və onların əksəriyyəti də xəstə və yaşlı olduqlarından COVID-19-a qarşı peyvənd olunmaqdan qorxur. Digər tərəfdən isə nazirliyin qəbul etdiyi sözügedən qərar vətəndaş hüquqlarının məhdudlaşdırmaqla pozulması deməkdir.

Məsələyə münasibət bildiren hüquq müdafiəçisi Səadət Bənənyarlı qeyd etdi, bu sosial müdafiyyə ehtiyacı olan əhalinin hüquqlarının pozulmasıdır: "Bu hassas qru-

raq vətəndaşlardan peyvənd pasportunun istənilməsinin leyhinəyəm. Bəli, bu vətəndaş tərəfindən hüquq pozuntusu kimi qiymətləndirilə bilər, amma kimsə digərlərinin hüququnu pozub, onu yoluxdura da bilər. Yəni vətəndaş hüququna ikitərəfli rükursdan baxmaq lazımdır. Birinin hərəkəti digərinin hüququnu poza bilər, dövlət isə hər iki tərəfin hüquqlarının qarantıdır".

Akif Nəsirli

"Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) açıqladığı rəsmi məlumatlara görə, Azərbaycan 2021-ci ilin 1-ci yarımilində 5 milyard 391 milyon dollar, 2020-ci ilin 1-ci yarımilində isə 4 milyard 989 milyon dollar həmində mal idxalı həyata keçirib. Odur ki, idxal dövriyyəsi ötən ilə nəzərən 402 milyon dollar və ya 8%-dən çox artıb. İdxal dövriyyəsinin 402 milyon dollar artması gömrük rüsumları üzrə yığımları 73 milyon manat, aksizlər üzrə yığımları 11 milyon manat çoxaltsa da, ƏDV üzrə yığımlar 68 milyon manat azalıb".

"AzPolitika.info" xəbər verir ki, bu barədə iqtisadçı ekspert Nemət Əliyev DGK-nin məlumatlarını təhlil edərkən bildirib. Onun sözlərinə görə, belə bir şəraitdə ƏDV üzrə yığım göstəricisinin azalması burada çox şübhəli hal kimi diqqəti cəlb edir.

"Bu yöndəki şübhələri əsaslı edən faktlardan biri də budur ki, 2020-ci ilin 1-ci yarımilində idxal dövriyyəsi 2,026

qarşılıqlı birqiyəmətlili əlaqələrin son 5 illik dinamik təhlili göstərir ki, idxal dövriyyəsinin artması, bir qayda olaraq, həm gömrük rüsumları üzrə yığım səviyyəsinin artması ilə, həm də ƏDV üzrə yığım səviyyəsinin artması ilə müşayiət olunub: "Məsələn, 2018-ci ilin 1-ci yarımilində idxal dövriyyəsinin 1,251 milyard dollar artması gömrük rüsumları üzrə yığımların 91 milyon manat, ƏDV üzrə yığımların isə 318 milyon manat artmasına səbəb olub. Bu səbəb-nəticə əlaqələri 2019-cu ilin 1-ci yarımilində də keçərlidir: idxal dövriyyəsinin 2,355 milyard dollar artması müqabilində gömrük rüsumları üzrə yığımlar 72 milyon manat, ƏDV üzrə yığımlar 310 milyon manat artıb. Hətta 2020-ci ilin 1-ci yarımilində idxal dövriyyəsinin 2,026 milyard dollar azalmasına baxmayaraq, Gömrük Komitəsi əlini o dərəcədə iti tuta bilib ki, ƏDV üzrə yığım göstəricisi daha 26 milyon manat artıb. Amma 2021-ci ilin 1-ci yarımilində əməliyyatlar necə dolandırılıbsa, hesablamalar necə labirintə salı-

böyük güzəştlər ediləcəyini düşünmək sadələşmələr olardı;

3. Pula yetərinə həssas münasibətinə çox yaxşı bələd olduğumuz hökumətin nağdını qoyub, nisyə dalınca yürüməsi hazırkı şərtlər daxilində ağlabatan görünür. Odur ki, cari ilin 1-ci yarımilində ƏDV üzrə yığımların 68 milyon manat azalmasına dair Dövlət Gömrük Komitəsinin açıqladığı rəsmi məlumat qeyri-ciddidir".

Bəs DGK-nin ƏDV üzrə yığım göstəricisi cari ilin 1-ci yarımildə necə dəyişə bilərdi?

Nemət Əliyev bu suala cavabında diqqəti mümkün variantlardan birinə yönəldib: "2021-ci ilin 1-ci yarımilində idxal dövriyyəsi artdığına görə nəzərimizi artım dinamikasının yaşadığı ən yaxın illərin göstəricilərinə yönəldək. 2020-ci ildə idxal dövriyyəsi azaldığına görə bu il nəzərdən keçirmirik. 2019-cu ildə idxal dövriyyəsinin hər

Deputatın oğlu ilə bağlı iddia

"İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi 5 ildir fəaliyyətə başlayıb, pilot layihələr icra edib, amma bununla bağlı normal məlumatlar yaymayıb. Qurumun fəaliyyəti ilə bağlı ciddi suallar var, əlçatan xidmət məsələsi axsayır, hələ bir nəfər tanıyıram ki, Agentlikdən razılıq etsin".

Bunu iqtisadçı-ekspert Natiq Cəfəri deyib.

"İndi də məlum olur ki, Agentlik Buzovna qəsəbəsində bir illiyə ofis və anbar icarəyə götürüb. Müqavilənin dəyəri 1 mln. 176 min manatdır. Yəni Agentlik obyektini ayı 98 min manata icarəyə götürüb, özü də Buzovnada.

Məsələnin maraqlı tərəfi odur ki, həmin obyektin sahibi gənc bir insandır – Orxan Feyziyev. Ola bilər ki, çox bacarıqlı, təhsilli gəncdir, amma bir məsələ var ki, o, deputat Cavanşir Feyziyevin oğludur. Bu da Azərbaycan fenomenidir. Bütün məmur, deputat, nazir uşaqları doğuşdan bacarıqlı biznesmen olurlar, həmişə tenderlər udurlar, bu "sirri" şotland elm adamları da çözmə bilməz", - deyərək ekspert əlavə edib.

GÖMRÜK KOMİTƏSİ 138 MİLYONU BÜDCƏDƏN YAYINDIRIB?

Və ya ƏDV üzrə yığımlar niyə azalıb?

milyard dollar azalsa da, ƏDV üzrə yığım göstəricisi 26 milyon manat artıb. Böyük sual budur ki, dövriyyənin 2 milyard azalması ƏDV üzrə yığımları azalda bilməyibsə, dövriyyənin 400 milyon dollardan çox artması ƏDV üzrə yığımları niyə və necə azaldıb? Gömrük Komitəsi 2020-ci ildəki bacarığını niyə 2021-ci ildə də nümayiş etdirməyib, yaxud da etdirmək istəməyib? Nədir bunun səbəbi", - deyərək ekspert sual edir.

N.Əliyev qeyd edir ki, idxal dövriyyəsi və bu dövriyyədən hesablanan gömrük rüsumları, hətta aksizlər artıbsa, ƏDV üzrə yığım göstəricisi də artmalıdır, azala bilməz! O, xatırladır ki, xaricdən gətirilən mallara tətbiq olunan ƏDV aşağıdakı formula üzrə hesablanır: "Bir az riyazi biliyi olan hər kəs bu formuladan asanlıqla müəyyən edə bilər ki, əgər malın gömrük dəyəri, gömrük rüsumları və aksizlər artıbsa, ƏDV də artmalıdır. Yəni, 120 manatın 18 faizinin 100 manatın 18 faizindən 20 faiz artıq olmasını dərk etmək qədər sadədir bunu anlamaq. Digər ki cari ilin 1-ci yarımilində idxal dövriyyəsinin, rüsumlar və aksizlər üzrə yığımların çoxalmasına baxmayaraq, ƏDV üzrə yığımlar 68 milyon manat azalıb. Yarımillik göstəricilərin dinamikası göstərir ki, belə bir hal son 5 ildə ilk dəfədir əmələ gəlib".

N.Əliyevin sözlərinə görə, idxal dövriyyəsi ilə ƏDV-nin yığım səviyyəsi və gömrük rüsumlarının yığım səviyyəsi arasında qurulmuş

nıbsa, idxal dövriyyəsi 402 milyon dollar, hətta gömrük rüsumları və aksizlər üzrə yığımlar üst-üstə 84 milyon manatdan çox artsa da, ƏDV üzrə yığımlar 68 milyon manat azalıb".

İqtisadçı daha sonra vurğulayıb: "Xüsusi hal kimi qeyd edirəm ki, idxal dövriyyəsinin artması şəraitində ƏDV üzrə yığım göstəricisinin azalması bir halda mümkün ola bilər. Belə ki, ƏDV-dən azad olunan idxal mallarının siya-

1 milyon dollar artımı ƏDV üzrə yığımlara 132 min manat artırıcı təsir göstərib (310/2355?132). 2018-ci ildə bu artırıcı təsir 254 min manat (318/1251?254) olub. Bu iki ilin orta göstərici 174 min manatdır. Əgər bu sonuncu orta göstəricini əsas tutub hesablamaları davam etdirsək, o zaman 2021-ci ilin 1-ci yarımilində ƏDV üzrə yığımların 270 milyon manat artması qənaətinə gələ bilərik (402X174?270 milyon manat). Gömrük Komitəsinin yaydığı məlumatlara görə isə ƏDV üzrə yığımlar 68 milyon manat azalıb. Halbuki, bu göstərici aşağı-yuxarı 70 milyon manat artmalıydı.

Bu ziddiyyətli vəziyyət şübhələri əhəmiyyətli dərəcədə artırmaqla 138 milyon manatın (70+68) dövlət büdcəsindən yayındırılması ehtimalını xeyli dərəcədə gücləndirir və aktuallaşdırır".

Ekspert hesab edir ki, Maliyyə Nazirliyi və Hesablama Palatası vəzifə məsuliyyətindən çıxış edərək hərəkətə keçməli, Dövlət Gömrük Komitəsində maliyyə yoxlamalarına başlamalıdır: "Komitədə rəhbər vəzifə tutan bütün heyətin attestasiyasının həyata keçirilməsi çox vacibdir. Komitə sədrindən tutmuş onun müavinlərinə qədər, idarə rəislərindən tutmuş maliyyə yığım funksiyasını icra edən şöbə rəislərinə qədər hamını bu prosesə cəlb etmək lazımdır. Komitədə böyük təmizləmə işlərinə ehtiyac var. Bu işin üzərindən sükutla keçmək olmaz!"

hı əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirilsin və kifayət qədər böyük bir dövriyyəni əhatə etmiş olsun ki, bu da indiki şəraitdə inandırıcı görünür. İnandırıcı görünür, ona görə ki:

1. ƏDV dövlət büdcəsində vergi gəlirlərinin 50%-ə qədərini təşkil edir və hökumət bu dərəcədə təsirli paya malik olan bir gəlir mənbəyi üzərində eksperimentlər aparmağa risk etməz;

2. Pandemiya səbəbi ilə daha ağır il sayılan 2020-ci ildə iqtisadiyyata, əhaliyə ƏDV hesabına elə də təsirli güzəştlər həyata keçirilməyibsə, şərtlərin nisbətən yumşaldığı 2021-ci ildə daha

"Azəriqaz"ın "qazın" alan tapılacağı?

Son günlər "Azəriqaz"la bağlı saytımıza xüsusilə paytaxt sakinlərindən daxil olan şikayətlər əsasən Tarif Şurasının qaza tətbiq etdiyi limitə yanaşmada "Azəriqaz" İB-nin etdiyi özbaşınalıqdandır. Şikayətçilər bildirir ki, saygıca qaz yükləyərkən məlum olub ki, limiti keçiblər, halbuki Tarif Şurasının limitlə bağlı yeni qərarı bu il iyunun 1-dən qüvvəyə minib. Araşdırma zamanı ortaya çıxıb ki, sən demə tariflər yeni müəyyən edilsə də "Azəriqaz" onun hesablanma qaydasın ilin əvvəlindən, yeni yanvar ayından götürür. Ki, bu da qaydalara və istehlakçı hüquqlarına ziddir. Çünki, vətəndaşın ziyanına olan heç bir qanun, qərar geri tarixə şamil edilə bilməz. Başqa sözlə, əgər Tarif Şurasının yeni limitlə bağlı qərarı iyunun 1-dən tətbiq edilirsə təyin olunmuş qaz limitinin hesablanması da həmin tarixdən olmalıdır. İndiki halda isə vətəndaş arxayındır ki, 1200 kubluq limiti var və onu gələn ilin iyunun 1-ə kimi sərbəst işlədəcək. Qəfil "Azəriqaz" öz arşını ilə çıxır ortaya və iddia edir ki, ilin əvvəlindən istehlak etdiyin qaz artıq 1200 kubu keçib, bundan sonra yalnız hər kub üçün 10 yox, 20 qəpikdən ödəməklə qaz əldə edə bilərsiniz. Fikrimizcə bu "Azəriqaz" tərəfindən kobud qanun pozutusu və Tarif Şurası, yaxud Nazirlər Kabineti bu özbaşınalığa dərhal müdaxilə etməlidir.

Səma

Mövcud olduğu 70 il ərzində SSRİ-nin şəhər, vilayət, diyar partiya komitələrinə yüzlərlə birinci katib təyinatı olub. Onların əksəri tarixdə heç bir hadisə ilə yadda qalmayıb. Sadəcə 5-10 il bu vəzifədə işləyib təqaüdə gediblər. Birinci katiblərin kiçik bir qismi sonrakı vəzifələri ilə tarixə düşüblər. Moskva vilayət partiya komitəsinin birinci katibi Nikita Xruşov, Dnepropetrovsk vilayət partiya komitəsinin birinci katibi Leonid Brejnev, Penza vilayət partiya komitəsinin birinci katibi Konstantin Çernenko, Stavropol diyar partiya komitəsinin birinci katibi Mixail Qorbaçov, Sverdlov vilayət partiya komitəsinin birinci katibi Boris Yeltsin zaman-zaman vəzifə pillələri ilə yüksələrək SSRİ-nin birinci kürsüsünə sahib olublar.

Bir qism birinci katiblər güllələnməklə, digər bir qismi həbsxanalara düşməklə tarixin yaddaşına həkk olunublar və belələrinin sayı çox az olub.

1954-1962-ci illərdə əvvəlcə Leninqrada şəhər, sonra isə Leninqrada vilayət partiya komitəsinin birinci katibi olmuş İvan Spiridonov isə tamam fərqli bir hadisə ilə tarixə düşüb.

İvan Spiridonov 1905-ci ildə Nijeqorodda anadan olub. Orta təhsil aldıqdan sonra ilk əmək fəaliyyətinə zavodda çilingər kimi başlayıb. 1939-cu ildə qiyabi yolla Leninqrada Sənaye İnstitutunu bitirib. 1939-1950-ci illərdə

Spiridonov yaltaqlığının qurbanı olub

Stalinin nəşinin mavzoleydən çıxarılmasını tələb edən stalinci

Orlovda və Leninqrada zavod direktoru vəzifəsində işləyib.

1950-ci ildən İvan Spiridonov fəaliyyətini partiya və sovet orqanlarına bağlayıb. O, 1951-ci ildə Leninqrada vilayətinin Moskva rayonuna sənaye və iqtisadiyyat məsələləri üzrə katib təyin edilib. Daha sonra Leninqrada vilayət İcraiyyə Komitəsinin sədr müavini vəzifəsinə təyinat alıb. 1957-ci ildə isə Leninqrada birinci katibi olub.

Qatı stalinçi kimi tanınan İvan Spiridonov Leninqrada rəhbərlik etdiyi illərdə ölkənin ən yaxşı birinci katiblərindən sayılıb. Məhz onun dövründə Leninqrada sakinlərinin mənzil problemləri sürətlə həll olunub. Spiridonov bacarıqlı və işgüzar kadr olsa da, birincilər qarşısında əyilməyi, mütiliyi ilə də fərqlənib.

Müasirlərinin yazdıqlarına görə, birinci katib üçün ən çətin vaxt Kremldən vilayətə gələnləri qarşılamaq və yola salmaq olub. Rəsmilərin Leninqrada səfərlərində o, hər şeyin qaydasında olması üçün əldən-ayaqdan gedib.

İvan Spiridonovun elə bu mütiliyi də onun karyerasına son qoyub.

1961-ci ilin oktyabrın 30-da partiyanın 12 gün davam edən 22-ci qurultayının sonuncu günündə, səhər iclasında qurultayın gündəliyində olmayan bir məsələ gözlənilmədən müzakirəyə çıxarılıb. Həmin gün qurultayın iclasına Şvernik sədrlik edib. İclas başlayan kimi o, katibliyə daxil olan müraciəti əsas götürərək Leninqrada vilayət partiya komitəsinin birinci katibi

İvan Spiridonova söz verib. Təbii ki, bütün bunlar əvvəlcədən planlaşdırılıb. Spiridonov öz çıxışında Leninqrada kommunistlərinin müraciətini qurultay nümayəndələrinə catdıraraq Stalinin nəşinin mavzoleydən çıxarılması məsələsinin qurultayda müzakirə olunmasını təklif edib. Qurultay onun təklifini müsbət qəbul edib və müzakirələr başlanıb.

Xruşovla Spiridonovun sövdələşməsi isə bir gün əvvəl Xruşovun bağ evində baş tutub. Spiridonov Xruşovun təklifini böyük məmnuniyyətlə qəbul edib.

Beləliklə, İvan Spiridonovun təklifi, qurultay nümayəndələrinin səs çoxluğu ilə Stalinin nəşi mavzoleydən çıxarılıb.

Sözsüz ki, İvan Spiridonov bu "tarixi" missiyanın qarşılığında Xruşovdan çox şeylər gözləyib. Amma onun düşündüyü kimi olmayıb.

1962-ci ildə Xruşov partiya fəalları ilə iclas keçirirən özünə qarşı olan münasibəti öyrənmək üçün kiçik bir hiyləyə əl atıb, iclasda iki vəzifədən birindən, ya baş katib, ya da Nazirlər Soveti sədri vəzifəsindən azad olunmaq istədiyini bildirib. Bunu yaşı və səhhəti ilə əlaqələndirib. Bu çıxışından sonra dərhal yerlərdən çıxışlar başlanıb. Məmur-

lar Xruşovun ünvanına sağlığa bənzər təriflər yağdırıblar, onun enerjili olduğunu bildiriblər, az qala deyiblər ki, Xruşov vəzifələrinin birini təhvil versə SSRİ dağılacaq.

İclasda İvan Spiridonov da çıxış edib. Yaltaqcasına baş katibin ünvanına təriflər yağdırdıqdan sonra birinci katib təklif edib ki, Xruşov sağlamlığı naminə vəzifələrinin birindən hökmən getməlidir. Bu çıxış Xruşovun qəzəbinə səbəb olub. Elə səhəri gün İvan Spiridonov tutduğu bütün vəzifələrdən azad edilib. Xruşov onu SSRİ Ali Sovetinə sədr seçdirib. (SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri başqa bir vəzifədir)

İvan Spiridonov bu vəzifədə 1970-ci ilə qədər çalışıb. Sonra onu Kremldən birdəfəlik uzaqlaşdırıblar.

Stalinin nəşinin mavzoleydən çıxarılması təklifinə görə İvan Spiridonov milyonların lənətini qazanıb. Ona ünvanlanan saysız-hesabsız məktublarda Spiridonov ən ağır təhqirləri oxuyub. Sonralar özü də nə qədər böyük səhv addım atdığını etiraf edib: "Bu tərəfindən atılan ən yanlış addım idi. Amma başqa çıxış yolu da yox idi. Xruşov məni məcbur etmişdi..."

İvan Spiridonov 1991-ci ildə, 85 yaşında vəfat edib. 90-cı illərdə onun Novodeviçye qəbiristanlığında dəfn edilməsinə icazə verilməyib. Sabiq birinci katib Troekurovsk qəbiristanlığında dəfn olunub.

Terakt kimi texnogen qəza

39 il öncə Moskva metrosunda 39 nəfər ölüb

Qarlı fevral günündə axşam saatlarında Moskva metrosunun mərkəzdən uzaq "Aviamotornaya" stansiyasının qarşısında Moskva şəhər partiya komitəsinin birinci katibi Viktor Qrişinin, SSRİ daxili işlər nazirinin birinci müavini Yuri Çurbanovun, DTK sədrinin birinci müavini Georgi Tsinyevin görünməsi, metronun qarşısına milis və təcili tibbi yardım maşınlarının, yanğınsöndürən avtomobillərin toplaşması fəvqəladə bir hadisənin baş verməsindən xəbər verirdi. Sovet ideologiyasının əsas şüarlarından biri olan "SSRİ-də terror yoxdur" ifadəsi sırası vətəndaşların beyninə yeridilsə də, ətrafdan keçənlərin ağına ilk gələn fikir terror hadisəsinin baş verməsi idi. Hər halda yüksəkçinli məmurların, həkimi briqadalarının, milislərin, yanğınsöndürənlərin eyni vaxtda bir məkana toplaşması və üzvlərində açıq-aşkar hiss olunan həyəcan yerli sakinlərə belə düşünməyə əsas verirdi...

Sovet dövründə neqliyyatda təhlükəsizlik tədbirləri müvafiq qurumlar tərəfindən həmişə xüsusi nəzarətdə saxlanılıb. Bununla bağlı istənilən neqliyyat müəssisəsində kifayət qədər sənədlər olub. Bəzən isə bu sənədlər heç bir tədbir həyata keçirilmədən formal olaraq qovluqlara yığılıb. 1982-ci ildə Moskva metrosunda baş verən hadisə də bir daha sübut edib ki, bəzi müəssisələr təhlükəsizlik tədbirlərini yalnız kağız üzərində həyata keçiriblər.

14 fevral 1982-ci ildə saat 17 radələrində "Aviamotornaya" metrostansiyasında baş verən qəza uzun illər ictimaiyyətdən gizli saxlanılıb, kütləvi informasiya vasitə-

ləri bu haqda susub, yalnız 1990-cı ildən sonra qəzanın təffüatları haqqında mətbuatda geniş yazılar dərc olunub.

İş gününün sonunda, sənişinlərin daha sıx olduğu bir vaxtda stansiyanın dispetçeri üçüncü ehtiyat eskalatorunu da işə salıb. Adətən ehtiyat eskalator səhər və axşam saatlarında işləyib ki, sıxlıq yaranmasın. Təxminən 17.10 radələrində eskalatorun sürəti artıb və o, çarxdan çıxıb. Təşvişə düşən sənişinlərdən kiməsə qaçmağa cəhd edib, kiməsə sağ və sol tərəfdəki eskalatorlara tullanıb, kimlərsə isə eskalatorların arasındakı işıqların qoyulduğu panellərin (balyustrad) üstünə çıxıb. Sürətlə hərəkət edən eskalatorun xilas olmaq mümkün olmayıb. Sənişinlər bir-birinin üstünə yıxılaraq eskalatorun aşağı hissəsində odun qalağını xatırladı. Çarxdan çıxmış eskalatorun 53 metr dərinlikdəki alt hissəsinə də düşənlər olub.

Eskalatorun əyləc sistemi sıradan çıxdığından onu saxlamaq mümkün olmayıb. Yalnız 1 dəqiqə 50 saniyədən sonra stansiyada elektrik enerjisinin dayandıraraq eskalatorun da hərəkəti dayandırılıb. Bu 110 saniyədə eskalator ət maşını kimi sənişinləri bir-birlərinə qarışdırıb.

Hadisənin canlı şahidləri həmin dəhşətli anları belə xatırlayıblar:

Vladimir Qurkov: "Eskalatorun hərəkəti qəfil elə bir sürət aldı ki, uğultudan qulaq tutuldu. Ən ağır çəkili adam belə bu sürətdə müvazinətini saxlaya bilməzdi. Elə ilk saniyələrdə məndən bir-iki pillə yuxarıda dayanan 7-8 nəfər üstümə yuxaldı. Gözlərimi açanda artıq eskalatorun aşağı hissəsində idim. Ətrafmda onlarla yaralı adam var idi. İlk anlarda

nələrin baş verdiyini anlamaq mümkün deyildi. Sənişinlər sanki un kisəsi kimi bir-birlərinin üstünə yığıldı. Eskalatorun alt hissəsinə düşənlərin isə səsi gəlmirdi..."

Lyudmila Barışkina: "Qatardan çıxıb eskalatora tərəf gəldim. Eskalatora 5-6 addım qalmış sanki zəlzələ baş verdi. Eskalator elə sürətlə hərəkət edirdi ki, üstündə olan sənişinlərin hamısı eyni anda, eyni saniyədə bir-birlərinin üstünə aşurdular. Elə bir panika yaranmışdı ki, xilas olmaq üçün insanlar bir-birinin tapdalayıb qaçurdular. Foyedəki sıxlıqda məni də yxmışdılar. Sol qolumu və sol gözümü itirmək təhlükəsində idim. Uzun müalicələrdən sonra həkimlərin sayəsində əlilikdən xilas oldum..."

Hadisə ilə bağlı mətbuat heç bir açıqlama verməyib. Yalnız "Veçernaya Moskva" qəzeti bir-iki cümləlik informasiya dərc edib: "17 fevral 1982-ci ildə "Aviamotornaya" stansiyasında qəza baş verib. Qəza nəticəsində sənişinlər arasında xəsarət alanlar var. Qəzanın səbəbləri araşdırılır".

Hadisə ilə bağlı mətbuatın "susması" Kreml tərəfindən tapşırılıb. 23 gün əvvəl vəfat etmiş Mərkəzi Komitənin katibi Mixail Suslovun qoyduğu "əmənlə" bu dəfə də mətbuata tətbiq edilib. Qəzet, radio və televiziya əməkdaşları hadisə yerinə buraxılmayıb.

Mətbuat "qadağası" Moskvada böyük

şayiələrə səbəb olub. Hadisənin terror olduğu haqqında söz-söhbət yayılıb, ölənlərin sayı isə fərqli rəqəmlərlə dillərdə gəzib.

1982-ci ilin noyabr ayında "Aviamotornaya" stansiyasında baş verən qəza ilə bağlı mətbuatda ikinci dəfə kiçik bir informasiya çap olunub. Həmin informasiyada Rusiya Ali Məhkəməsinin qərarı şərh edilib, bildirilib ki, qəza nəticəsində 30 nəfər yaralanıb, 8 nəfər həlak olub. 1993-cü ildə qəza ilə bağlı fərqli rəqəmlər açıqlanıb, 136 nəfərin yaralandığı, 39 nəfərin həlak olduğu qeyd olunub. Bunlarla yanaşı, digər rəqəmlər də göstərilib.

Qəzanın baş vermə səbəblərinə gəlinə, bununla bağlı heç bir geniş məlumat açıqlanmayıb. Yalnız bəzi mənbələrdə eskalatora vaxtında texniki baxış keçirilmədiyi, amma sənədlərdə eskalatorun saz vəziyyətdə olması göstərilib.

Hazırladı Şahin Nağıyev

Kəsmik bütün yaş dövrlərində qəbul edilə bilər

Kəsmik protein tərkibli südün fermentasiya edilmiş məhsuludur, onun tərkibində çoxlu mineral və mikroelementlər var. Kalsiumla zəngin olduğuna görə sümüklərin inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır. Onu mütəmadi istehlak etməklə dərinə tərəvətli saxlamaq olar.

Süd məhsulları içərisində fosfor və kalsiumla zəngin olan kəsmiyin xüsusi yeri var. Özündə ehtiva etdiyi zülal, B qrupu vitaminləri və amin turşuları onu qaraciyər xəstəliklərinin profilaktikası üçün ən xeyirli qidalardan birinə çevirir.

Həkim-diyetoloq Ləman Süleymanovanın fikirlərinə görə, *Tərkibi B vitaminləri ilə zəngin olduğuna görə metabolik sistemin normal işləməsinə təmin edir. Kəsmik həm pəhriz, həm də uşaq qidası kimi geniş istifadə olunur. Müntəzəm olaraq kəsmik istehlakı orqanizmdə immuniteti gücləndirir, stresi aradan qaldırır, ürək-damar sisteminin işinə müsbət təsir göstərir. Kəsmiyin amin turşuları və doymamış yağ turşuları ilə zəngin olması onun bütün yaş dövrlərində qəbul olunmasını zəruri edir. Qadınlar üçün gündəlik kəsmik istehlakının miqdarı 200, kişilər üçün 250, körpələr üçün isə 30 qram təşkil edir.*

Kəsmik ev şəraitində xüsusilə qaranlıq yerlərdə uyğun temperatur rejimində, yəni 2-4 dərəcə S temperaturda soyuducuda saxlanılmalıdır. Onu 2 dərəcə S-də 36 saat, mənfi 18 dərəcə S-də isə altı ay saxlamaq olar. Meyvəli kəsmiklərin saxlanma müddəti isə daha azdır.

Yay menyüsündə salat və tərəvəzlər üstünlük təşkil etməlidir

Yayda düzgün qidalanmağın beş qızıl qaydası var: daha çox maye qəbul etmək, rasionun kalori miqdarını azaltmaq, daha erkən yemək, səhər-axşam mütləq qidalanmaq və daha çox vitamin qəbul etmək. İsti havalarda yağlı və xəmir xörəklər məsləhət deyil, çünki həmin xörəklər bu mövsümdə həssaslığa və yorğunluğa səbəb olur.

Həkim-diyetoloq Sevinc Həsənzadə AZƏRTAC-a açıqlamasında yayda qida rasionu ilə bağlı açıqlamasında deyib: *"Meyvələrin tərkibində şəkər var və həmin şəkər istər-istəməz, sonradan piyə çevrilir. Ona görə də şəkərli diabet xəstələri cəmi bir porsiya meyvədən istifadə etməlidir və bunu günün birinci yarısından qəbul etmək daha yaxşıdır. Hava isti olduğuna görə ağır yeməklərin yeyilməsi təzyiqin oynamasına da səbəb olur və on-*

ların sağlamlığına mənfi təsir göstərir. Qan dövrəni və ürək-damar xəstəliyi olanlar xəmir xörəklərindən uzaq olmalıdırlar və daha çox sulu xörəklərə üstünlük verməlidirlər".

Ət məhsulları ilə yanaşı, menyuda tərəvəzlərə də yer ayrılmalıdır. Salatlarla isə mayonez əvəzinə aşağı faizli xama və qatıq əlavə edil-

məsi daha faydalıdır. Plov və makaron kimi məmulatlardan isə yay aylarında az istifadə etmək tövsiyə olunur.

Həkim-diyetoloq yayda balıq yeməklərindən də uzaq durmağı məsləhət görür:

"Qida qəbulu zamanı zülal və karbohidratlı qidaları ayırmaq lazımdır. Əks halda həmin məhsullar orqanizmdə çox gec həzm olur və ona görə də tərkibində liflər olan göyərtilərdən istifadə etmək lazımdır. Lifli maddələr orqanizmdə ət məhsullarını yaxşı parçalayaraq həzm olunmanı sürətləndirir. Axşam yeməyi zamanı mütləq göyərtilər çoxluq təşkil etməlidir və hətta onun boşqabda çəkisini artırmaq lazımdır ki, orqanizmdəki proteinləri parçalasın".

Soyuq doğramac və ağartı yeməkləri isti havaların əvəzlənməz qidalarındandır. Həmin xörəklər orqanizmə sərinclik verir. Yeməklərin düzgün həzm olunması üçün yay fəslində qida rasionunu dəyişmək vacibdir. Şübhəsiz ki, yayda orqanizmdən çox su ifraz olduğuna görə təmiz su qəbulunu da artırmaq lazımdır.

Kərəviz şirəsi yaşlanma əleyhinə içki hesab olunur

Böyük Britaniyadan olan ekspert-nutrisioloq Liberti Mills kərəviz şirəsini qanda xolesterinin miqdarının və arterial təzyiqin tənzimlənməsinə kömək edən yaşlanma əleyhinə içki adlandırır.

Ekspert xatırladır ki, yüksək qan təzyiqi və xolesterinin yüksək səviyyəsi ürək-damar xəstəlikləri riskini artırır. Xolesterin düyünlərinin və kalsiumun toplanması səbəbindən damarlar bərkirir və sıxılır, iltihaba məruz qalır ki, bu zaman qanı ötürmək ürək üçün getdikcə çətinləşir. Kərəviz şirəsi A, B, C və K vitaminləri üçün yaxşı mənbədir. Mütəxəssis hesab edir ki, fitokimyəvi maddələrin və antioksidantların birləşməsindən əmələ gələn şirə iltihabı əhəmiyyətli şəkildə azaldır.

Millsin sözlərinə görə, kərəvizin tərkibində olan yüksək miqdarda kumarinlər – orqanizmdə stres hormon-

larının miqdarını azaltmaq qabiliyyətinə malik birləşmələr yüksək qan təzyiqinin aşağı salınmasına öz təsirini göstərir. Bundan başqa kumarinlər immun sisteminin dəstəklənməsi və sağlamlığı üçün həlledici rol oynayan ağ

qan hissəciklərinin fəallığını da artırır.

Kərəvizin daha bir komponenti olan ftalidlər damarların divarlarındakı toxumaları zəiflədir və bu da qan təzyiqinin aşağı salınmasına təsir edir.

Kərəvizdən istifadə steroidli turşuların və öd kisəsi sekresiyasının təsirini

gücləndirir, nəticədə xolesterinin miqdarı aşağı düşür.

Kərəviz şirəsi həddən artıq aşağı qlikemik indeksə malikdir, bu səbəbdən qanda şəkərin sağlam səviyyəsini dəstəkləyə bilər. Onun tərkibindəki antioksidantlar və vitaminlər də qanda şəkərin miqdarını tənzimləməyi bacarır, bu da, öz növbəsində, insulina həssaslığı artırır və qlükozanın metabolizmini yaxşılaşdırır.

Liberti Millsin sözlərinə görə, kərəviz şirəsindən istifadə dərinin teksturasını yaxşılaşdırır, tərkibindəki K və C vitaminləri sayəsində yaşlanma əleyhinə xüsusiyyətləri təmin edir. Kərəviz şirəsinin tərkibində olan elektrolitlər dərinin nəmləndirilməsini dəstəkləyir. Həmçinin bir fincan kərəviz şirəsi dəriyə cavanlıq bəxş edən kollagen sintezi üçün zəruri olan tövsiyə edilən sutkalıq C vitamininin 16 faizini təşkil edir.

Virus və bakteriyaları bir neçə saniyədə məhv edən parça yaradılıb

Rusiya alimləri antiviral və antibakterial xüsusiyyətlərə malik parça yaradılıb.

Bu barədə Rusiya mətbuatı xəbər verir. Belə ki, virus və bakteriyalar parçanın üzərinə düşdükdən bir neçə saniyə sonra məhv olur. "İonit" adlanan parçadan tibbi maskaların, qoruyucu kostyumların hazırlanması və hava filtri kimi istifadə edilməsi planlaşdırılır.

Rusiyanın İstehlakçı Hüquqlarının Müdafiəsi və İnsan Rifahına Nəzarət üzrə Federal Xidməti materialın qoruyucu xüsusiyyətlərini və insanlar üçün təhlükəsiz olduğunu təsdiq edib.

Təsisçi və baş redaktor:
Tapdıq Abbas

Birinci müavin:
Akif Nəsirli

Baş redaktorun müavini:
Şahnaz Salehqızı

Sosial-siyasət şöbəsinin müdiri:
Mahir Abbaszadə
İnformasiya şöbəsinin müdiri:
Röyal Əsədli

Qarabağ bürosunun redaktoru:
Elman İsrailoğlu

www.paralel.az saytının operatoru
Murtuza Sudəyifloğlu

Bölgə müxbirləri:
Vaqif Cəmiləloğlu
Rəşid Nəcəfli
Əlizadə Nəhmədağaoğlu
İlkin Əsədzadə

Qəzet 16 fevral 2002-ci ildən çıxır.
Ünvan: AZ 1073, Azərbaycan, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, 6-cı mərtəbə "Azərbaycan" nəşriyyatı
Tel: 510 15 07, Fax: 510 15 06
E-mail: paralel_qazeta@mail.ru
Qəzet "Son Dakika" MMC-nin mətbəəsində çap olunub.

Əlyazmalara rəy verilmir və geri qaytarılmır.

Qeydiyyat №257
Sifariş: 2185 Tiraj: 1550